

BAČKO KLASJE

VJERSKO – INFORMATIVNI LIST

god.xvii br.41. 100din. 5.VII 1987.

S MARIJOM I JOSIPOM ZA BOLJU BUDUĆNOST

U općoj Crkvi svakako najdominantnija nota je upravo započeta Marijina godina, koju je sv. Otac Ivan Pavao II. otvorio na duhovskoj Misi bdijenja.

Marijin lik i poruka su u centru događanja cijele Crkve, a u nekom smislu i cijeloga svijeta.

U Crkvi je ovaj Papin poziv naišao na veliki odjek i po svim biskupijama Crkve u našoj Domovini pa i po cijelom svijetu. To su pokazale ljubav prema presvetoj Bogorodici, kao i brojni odbori, vijeća, komisije na nivoima pojedinih biskupija ili cijeloga naroda. Oni se pripremaju s najvećom ozbiljnošću kako će pastoralno vrednovati i iskoristiti ovu godinu koja je pred nama.

Sve će to donijeti obilje Božjeg blagoslova na cijelu Crkvu, ali također i na cijelo čovječanstvo. Tako će se polako manifestirati i ostvarivati „pobjeda Srca Marijina“.

Triumf majke nije triumf ratnika ili političke partije koja dolazi na vlast kako bi preuzela u svoje ruke sve ključne pozicije vlasti. Marijin triumf je pobjeda ljubavi. Ta ljubav, ako je po Marijinu uzoru budemo prakticirali, osigurat će Isusovu

prisutnost, prema onoj „gdje su dvojica ili trojica sabrani u moje ime (u ljubavi), tu sam ja među njima“ (Mt, 18. 20). A Isus se uvijek rada po Mariji, to je zakon ekonomije spasenja. Crkva dakle, živeći Božju Riječ, vršeći Božju volju, na poseban način vršeći Isusovu „novu zapovjed“, poput Marije početak će u dušama svojih vjernika začinjati i radati Isusa. Njegova prisutnost donosit će Crkvi svjetlo za razumjevanje i razrješavanje suvremenih problema u njoj samoj i još više u svijetu koji je okružuje. Isusova prisutnost dat će veliku snagu kojom se Crkva mora suočiti sa suvremenim rješavanjem tolikih pitanja koja tište čovječanstvo i Crkvu.

Radost je treći plod Isusove prisutnosti, a to je tako potrebno i Crkvi i suvremenom svijetu. Iz svega ovoga se naslućuje da Bog po ovoj godini priprema nešto veliko za ljepše sutra Crkve i čovječanstva.

Crkva u našem narodu ove godine, proslavljajući jubilej 300. obljetnice zaštite sv. Josipa nad našom Crkvom, želi obnoviti savez svojih predaka da plodove, koje Marijina godina sa sobom nosi i obećaje, stavimo brizi i zaštiti sv. Josipa kao što je učinio sam Bog kad je svoga Sina, vječnu utjelovljenu Očevu Riječ, povjerio njegovoj skrbi. Za nas je taj jubilej garancija još temeljitije duhovne obnove našega naroda i Crkve u njemu.

I Crkva Božja u Bačkoj uključuje se u ove spasenjske tokove, obilježavajući tako 300. obljetnicu svoje obnovljene crkvenosti u ovim prostorima poslije oslobođenja od Turaka, što se poklapa s doseljavanjem veće skupine Hrvata iz Bosne, Hercegovine i Dalmacije u ove prostore. Zato je naša Crkva u Bačkoj hodočastila na svoja izvorišta u Tuzlu, Mostar i Blagaj, da uspostavi živi kontakt sa Crkvom, Majkom od koje je potekla. Bogatim vjersko-kulturnim programom naša Crkva je željela predstaviti Crkvi starog zavičaja što je sve niklo u njezinu krilu pod utjecajem Evanđelja, kako bi se ti procesi probudili i u Crkvi stare postojbine.

Za Crkvu u Bačkoj to je novi poticaj za daljnji rast u služenju svome narodu.

No, i naša domaća Crkva svjesna je da se obnova može dogoditi samo po Isusu i Mariji i zato je ona sav ovaj jubilej stavila pod zaštitu „Radosne Bogorodice Bačke“ čiji su lik, okrunjen u Gradovrhu kod Tuzle (1685. godine) po fra Juri Bačvaninu, franjevci donijeli prigodom te velike seobe i postavili u drevnu franjevačku crkvu u Baču da tu stoji posred svoga puka te moli i zagovara za nj, a puk je s ljubavlju krunio njezin lik u znak ljubavi i sinovske odanosti.

Poslijednji put dogodilo se je to 1985. godine 15. kolovoza.

Dakle, s Marijom podimo u četvrto stoljeće našeg postojanja i života u ovim prostorima i u treće tisućljeće kršćanstva.

“Crna Gosa” u franjevačkoj crkvi u Subotici

meditacija uz blagdan apostolskih prvaka

U kršćanskoj tradiciji već smo navikli na blagdan apostolskih prvaka na poseban način slaviti ne samo spomen na te stupove Crkve, nego nam se hramovi pune pobožnim narodom Božjim koji ganutim srcem sudjeluje u svećeničkom ređenju.

Dugi niz godina u našim katedralama apostolski nasljednici podjeljuju sveti red svećeništva mladim levitima na kojima je zastalo oko Božje i razvilo se milje Božjega srca.

Da, svećenik je čovjek koji je od ljudi uzet i za ljude ostavljen. Nije on redovito ni najsposobniji ni najbogatiji, pa ni najškolovaniji, ni najdarovitiji, ali je sigurno čovjek na kojem se na poseban način zaustavio izbor Božji koji ga je posve slobodno, tko zna kad i na koji način, posve jasno pozvao. To je čovjek koji je negdje u mladenaštvu ponekad jasno, a ponekad vrlo tajnovito slušao šapat Božjega glasa „dodi i slijedi me!“. I dok se kolebao, odlučivao, razmišljao i padao u napast da kaže – ne, na njegovu se dušu sve više kao rosa spuštao Božji doziv: Trebam tvoje ruke da ja blagoslivljam, trebam tvoje srce da preko njega ljubim, trebam tvoj glas da s njime navješćujem, trebam tebe da spas donesem izgubljenima, da slobodu navjestim sužnjinama, da radosnu vijest donesem siromašnima.

Takvom Božjem glasu i takvom teškom zadatku, nije se mogao mladi čovjek oduprijeti i pošao je putem koji je bio lijep u svagdašnjem susretanju sa živim Bogom, u svagdašnjem uranjanju u Otajstvo Božjega bića uz molitvu i studij, i polako se mladi levit spremao da jednoga dana Krist nastavi svoju svećeničku službu preko njega.

I svećenik je čovjek pozvan i poslan. U tom poslanju po koji puta ga izdaju tjelesne sile. Osjeća se umorno, ponekad tužnim, a često mora postaviti sebi pitanje o smislu svoga rada, i često stati pred živim Bogom da sravna svoje račune koliko je dopustio da preko njega Krist djeluje.

Svećenik je čovjek koji je uvijek i svagdje nastavak Kristove svećeničke službe. Za njega nema gore optužbe, nego ona koju naš svijet tako često koristi: On je svećenik na oltaru, a inače je u životu kao svaki drugi čovjek. O, ne! Svećenik ne smije biti čovjek sa maskom, nego je uvijek znak Kristova prisustva i na oltaru i na ulici, i u snu i na javi, jer on nema i ne smije imati dvostruki život jer je „svećenik, do vijeka po redu Melkizedekovu“.

Ponajprije je njegova služba milosna, jer je božanska. Radi toga je njegov život svedočanstvo, a ne ideologija. Radi toga je njegov život služenje, a ne gospodarenje. Radi toga je njegov život spašavanje, a ne sudenje, jer je svećenik u Kristovoj službi za zajednicu, da kao njegov učitelj spašava izgubljeno, i koji je došao, ne da mu se služi, nego da on služi drugima. Došao je spasiti, a ne osuditi.

Sva Crkva je sveti svećenički Božji narod, ali bez ovakvog svećeništva ne može postojati opće svećeništvo, i bez ovakve Kristove prisutnosti ne može postojati ona druga prisutnost.

Kada to spoznamo, a spada na bit života Crkve, tada se nama, u ovim bačkim prostranstvima, nastani u srce duboka tuga, jedan čudan strah. Naime, u našoj katedrali već godine prolaze, a sve je manje ređenja. U našoj biskupiji svećenici su sve stariji, sve umorniji i sve manje mogu ostvariti ono što bi trebali i mogli da ih ima više.

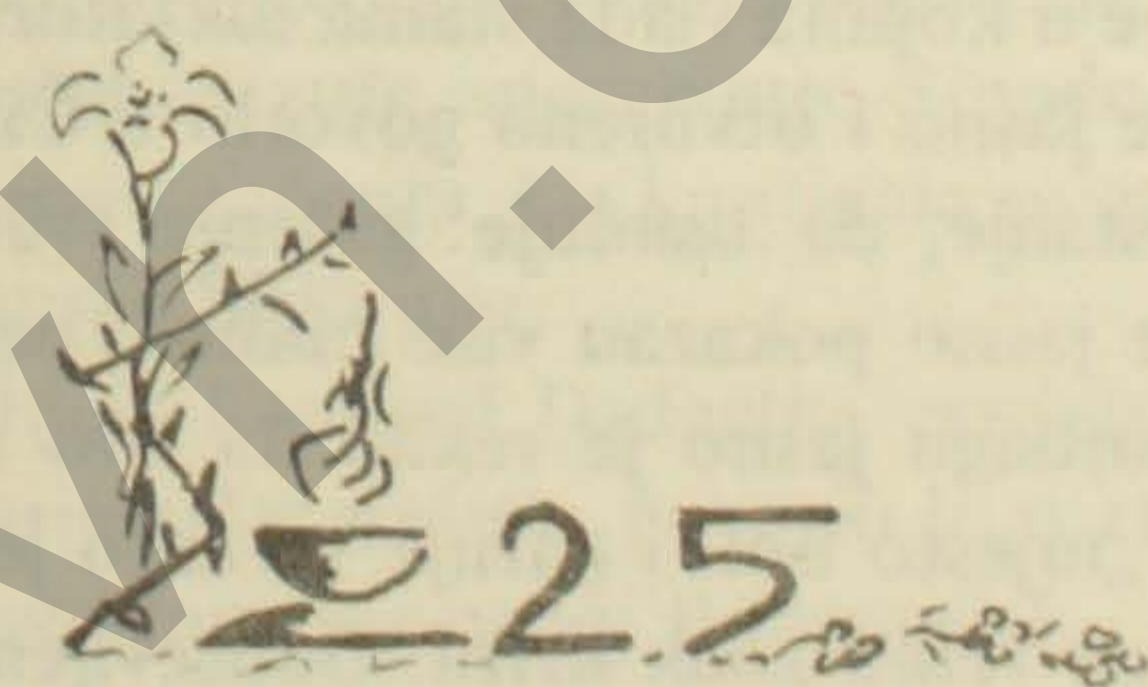
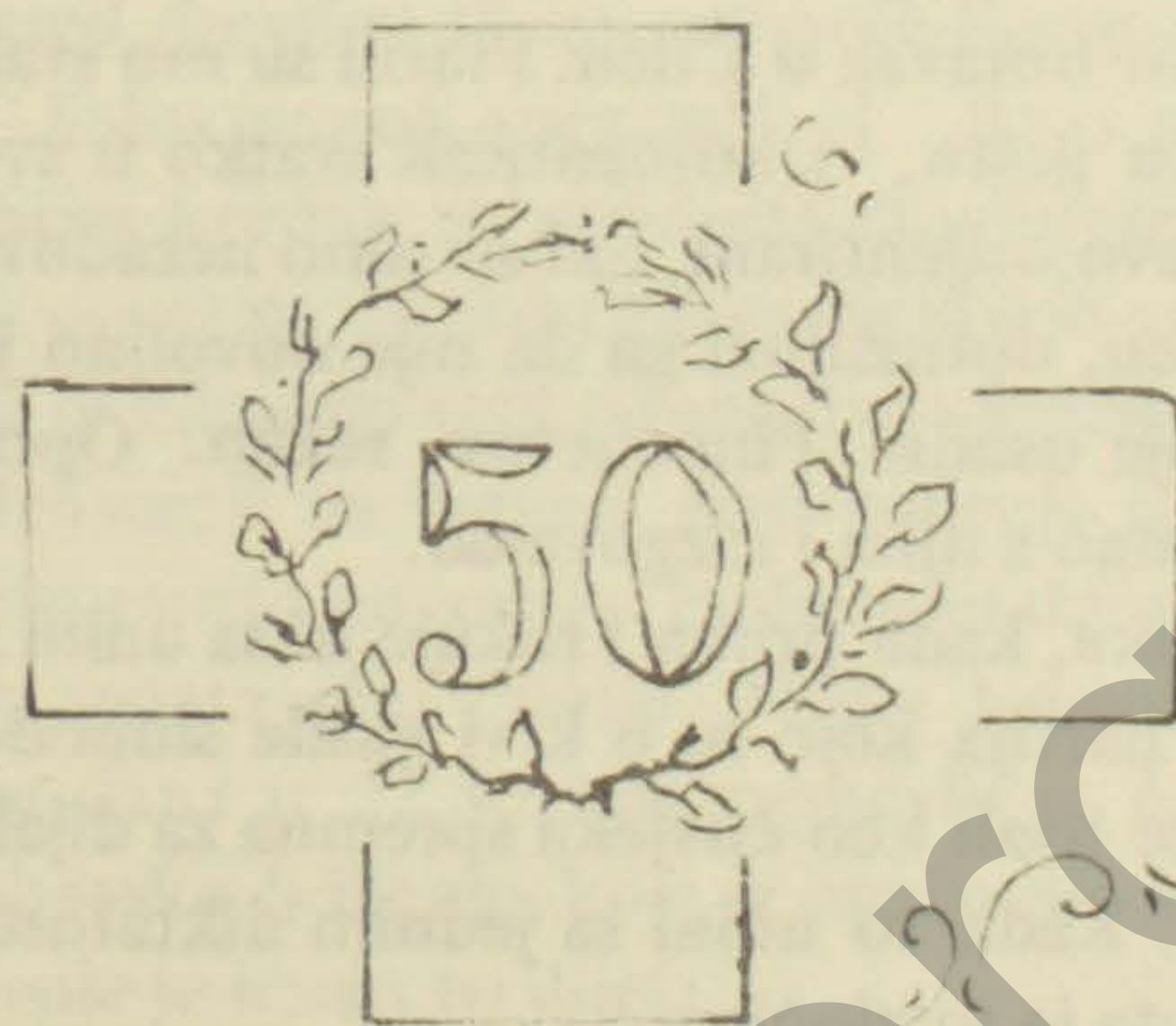
Međutim, njihova svetost i njihova vjernost, i njihov broj ovisi ponajprije od velikog Božjeg milosrđa. Ovisi o njihovoj spremnoj suradnji sa sigurnim Božjim milosnim darovima. Ovisi o molitvama Božjega naroda i o velikoj ljubavi toga naroda prema Kristu, prema Crkvi i prema vlastitoj povijesti.

I kao da čujemo vapaj iz daleka: Molite za svetost svojih svećenika! Molite da mladi, kojima sigurno Bog upućuje poziv, imaju hrabrosti reći svoj – DA! Molite da oni, koji su krenuli, imaju jakosti ustrajati na putu!

I dok na ovogodišnji blagdan apostolskih prvaka upućujemo svoje molitve Bogu, dok toplim srcem zahvalnosti mislimo na našeg dragog Biskupa, koji upravo na ovaj blagdan zahvaljuje za pedeset godina svog svećeničkog služenja Bogu i narodu, dok za njega Božju milost molimo, čujemo vapaj njegova srca: Bože daj nam svetih svećenika! Slavimo jubileje svećeničkih služenja: zlatnih misa, srebrnih misa, ali molimo da ti jubileji urode plodom novih ređenja. Raduje nas ovo Petrovo sa dva nova đakonska ređenja. Ispunja nas nadom Božje obećanje da Bog svojih ne napušta.

Dok tako razmišljamo, duboko osjećamo da smo svi suodgovorni, i zato uz zahvalnost okrećemo svoje oči naprijed, puni nade, molitve i žrtve, da nam katedrale na blagdan apostolskih prvaka ponovo budu pune na svećeničkim ređenjima!

A. K.

S PAPOM

IVANOM PAVLOM II.

Katolički list, koji uistinu želi biti crkven, mora biti u dosluhu sa onim što se **dogđa** sa vidljivom glavom Crkve, sa papom našim Ivanom Pavlom II. Dakako da u jednom kratkom prikazu ne može iznijeti sve bogatstvo Papinog života i djelovanja. Dovoljno bi bilo u tu svrhu opisati samo jedan njegov intenzivni radni dan, a takav je gotovo svaki, ne izuzimajući ni nedjelje i blagdane, kada nastupa javno u liturgijskim činima. Tako se moramo zadovoljiti s nekoliko značajnijih momenata iz proteklog razdoblja o kojem se govori.

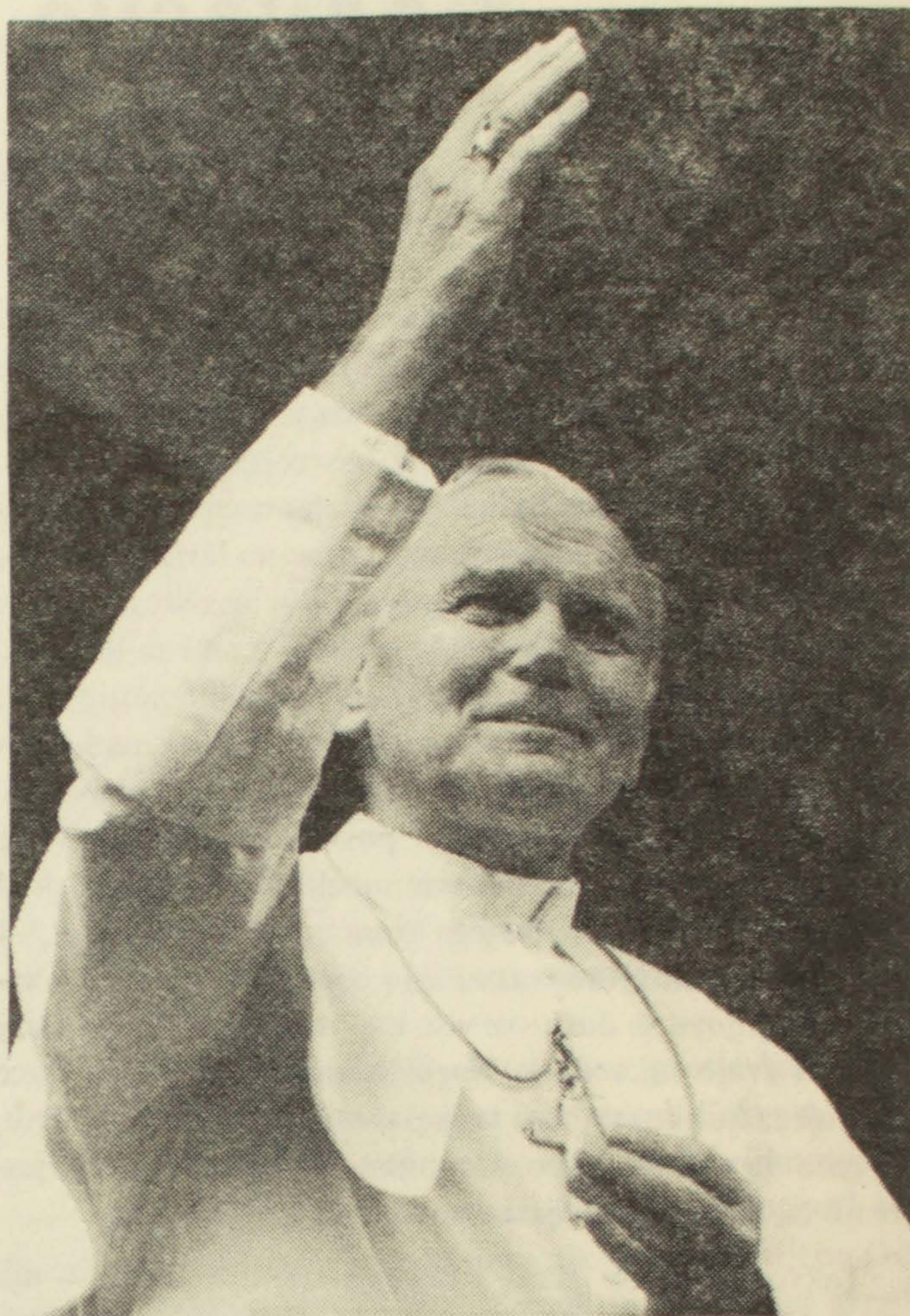
APOSTOLSKO PUTOVANJE PO ZEMLJI NASILJA

Početkom travnja papa je posjetio tri južnoameričke zemlje: Urugvaj, Čile i Argentinu. Svakako je svjetsko novinarstvo uzbudio njegov boravak u Čileu. Pratili su mu svaki korak, svaku riječ i svaku gestu, i komentirali svatko u svom stilu. Mnogi, osobito lijevo orijentirani, bili su silno nezadovoljni Papinim posjetom Čileu, optužujući ga da nije dovoljno jasno, da pače, da uopće nije osudio Pinochetov **režim**. Optuživali su ga što se uopće sastao s njim i razgovarao.

Čudne logike, kada prima i rukuje se sa onim predstavnicima pojedinih partija koje su u krvi gušile slobode Crkve i naroda, onda ga se hvali kao čovjeka spremna za dijalog, otvorena i suvremena. Kada to učini sa jednim diktatorom desne provenijencije, onda je to zločin.

Međutim, Papa je jasno razlikovao diktaturu jednog generala i sisteme u kojima vlada stalna diktatura.

Papa je jasno i otvoreno govorio u Čileu da ne odobrava postojeće stanje, da **osuđuje** gušenje svih ljudskih prava i sloboda. To je jasno pokazao više činima, nego li riječima. Na stadionu u Santiagu jasno je rekao da ovo nije samo mjesto sporta, nego „mjesto boli i patnje“, i zato je klekavši i poljubivši tlo, ucrtao veliki znak križa. Oduševljeni aplauz desetine

Papa Ivan Pavao II.

tisuća mladih pokazao je da razumije na što Papa aludira, na muke logoraša koje je general Pinochet ovdje držao zatvorene. Ali je istovremeno poručio i opoziciji da se do demokracije ne može ići putem nasilja. Posjetio je u zatvoru atentatore na sadanjeg diktatora Pinocheta. Zar to ništa ne govori? Papa je poglavar Crkve i vikar Isusa Krista, i on ne može ljude pozivati na nikakovu revoluciju, osim na „revoluciju ljubavi“, koja počinje od promjene samoga sebe, svoje sredine, ali ne nasiljem, nego sporazumom i praštanjem. To je Isusova nauka i Papa se ne može nje odreći, a da pri tom ne zataji sama sebe i svoju službu!

TREĆI MEDJUNARODNI DAN MLADIH U BUENOS AIRESU

Zanimljivo je da je to po prvi put u novijoj povijesti Crkve da Papa ne bude na Cvjetnicu u Rimu. Očito je papa Ivan Pavao II. imao za to razloga da tako postupi, tj. da Cvjetnicu proslavi sa mladima Argentine u njihovom glavnom gradu Buenos Airesu, kao treći **međunarodni** dan mladih.

Neki novinari računaju da se mnoštvo zaključne svečane Mise na Cvjetnicu penjalo možda i do dva milijuna ljudi, velikim dijelom mladih.

Moramo znati da je upravo Južna Amerika najmlađi dio svijeta, a k tome velikim dijelom katolički. Zato je posve razumljivo da je Papa upravo s njima htio proslaviti taj dan. Papa je u svom govoru tim stotinama tisuća mladih govorio o vazmenom misteriju, o trpljenju, smrti i uskrsnuću našega Gospodina, naglašavajući da se samo u Kristovom misteriju može potpuno shvatiti smisao i tajna čovjekova života, i zato je rekao mladima da otvore svoja srca kako bi im Krist prozeo savjesti, srca i cijeli život. Na koncu svečanosti predao je križ u ruke petoro mladih, sa svakog kontinenta po jednom, u znak da Kristovu poruku trebaju ponijeti svemu svijetu.

A sve je završilo posvetom cijele Argentine presvetoj Bogorodici, Gospi Lujamskoj.

PRIZNANJE ŽRTVANA HITLEROVA NACIONALSOCIJALIZMA

Ni tri tjedna nije prošlo, a papa Ivan Pavao II. opet je pošao na novi apostolski put po Zapadnoj Njemačkoj. Iz bogatog i veoma sadržajnog posjeta sv. Oca Njemačkoj, izdvajamo samo nekoliko momenata koji su dali obilježje ovoj njegovoj apostolskoj posjeti. To su prije svega dvije kanonizacije koje je obavio za vrijeme svoga boravka u Njemačkoj. Proglasio je blaženom obraćenu Židovku Editu Stein – TEREZU BENEDIKTU OD KRIŽA, poznatu sveučilišnu profesoricu i suradnicu filozofa Edmunda Husserla, koja je postala karmelićanka stroge klauzure, a život je završila u koncentracionom logoru Auschwitz sa oko tri stotine pokrštenih Židova. Bio je to događaj koji će imati veliki odjek, kako u katoličkom svijetu, tako i u odnosima sa suvremenim židovstvom u Evropi i uopće u svijetu.

Drugu beatifikaciju izvršio je sv. Otac u Münchenu, proglasivši blaženim isusovca p. Ruperta Mayera, poznatog „munchenskog apostola“. Ovaj svećenik, invalid, bio je poznati pučki misionar, veliki dobrotvor siromaha. Za vrijeme Hitlerove strahovlade bio je progonjen. Vjernici grada Münchena ga veoma štiju, pa je zato i sam sv. Otac poslije kanonizacije posjetio njegov grob u crkvi sv. Mihaela.

Sv. Otac je za vrijeme svoga boravka u Njemačkoj počastio još jednog hrabrog borca protiv nacizma, kardinala Klemensa Augusta von Gallena, biskupa münsterskog. Ovaj hrabri biskup dizao je svoj glas u osudi nacionalsocijalizma i to u više navrata i time je stekao toliko poštovanje i ugled kod njemačkog naroda, tako da je i sam Hitler prezao pred tim da ga likvidira, iako je to imao u planu, kako je **nađeno** u nekim zapisima. Radi svog junačkog držanja, stekao si je lijep titulu „lav od Münstera“. Papa je održao lijep govor o kardinalu von Gallenu svrstavši ga među poznate svjedoke vjere i branitelja prava. Tako se još jednom jasno pokazalo kakav stav Crkva ima prema Hitleru i svim sličnim totalitarističkim režimima u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti.

PRIPREME ZA SINODU TEKU

U želji da osobito ova Sinoda, koja govori o poslanju laika u Crkvi, bude djelo cijele Crkve, dakle svetih pastira, teoloških stručnjaka, ali i cijelog Božjeg naroda, učinio je još jedan korak, koji nije bio poznat kod dosadanih Sinoda. Dokument, koji dobivaju biskupi i ostali teološki stručnjaci, koji sudjeluju na Sinodi, zove se „instrumentum laboris“, ili „radni dokument“. Ovoga puta taj dokument su dobili i „laici promatrači“, koji će na Sinodi prisustvovati kao promatrači. Na inicijativu Tajništva Sinode i Papinskog Vijeća za laike sastali su se u Rocca di Papa da što bolje prouče dokument, da se upoznaju sa tematikom, kako bi svojim konkretnim iskustvima i nastupima na Sinodi mogli nauku Crkve potvrditi svojim vlastitim iskustvima, stečenim u dosadanjem životu.

Medju tim uglednim laičkim apostolskim predstavnicima ima mnogo ljudi iz novih crkvenih malih zajednica. Crkvu među Hrvatima predstavlja naša poznata likovna umjetnica, restauratorka i poznata kulturna radnica prof. Alojzija Ulman iz Vinkovaca.

Tješi nas ovakva ozbiljnost u pripremanju ove Sinode. Vjerujemo da ni plodovi neće izostati. No, koliki će oni biti u Bačkoj, to svakako dobrim dijelom, uz milost Božju, ovisi o nama!

LIK

SVEČANO OTVARANJE MARIJINE GODINE U RIMU

Sv. Otac Ivan Pavao II. u svojoj novogodišnjoj propovjedi je navijestio da će proglasiti Marijinu godinu, koja će trajati od Duhova 1987. do Velike Gospe 1988. godine. U predvečerje Duhova, 6. lipnja, Ivan Pavao II. otvorio je slavlje moljenjem krunice u rimskom marijanskom svetištu u crkvi sv. Marije Velike, pred drevnim likom presvete Bogorodice, koju Rimljani zovu „Salus populi romani!“ tj. „Spas puka rimskoga“.

Molitvu krunice je prenosila mundovizija preko 18 satelita i tako povezala 36 najvećih marijanskih svetišta u cijelom svijetu, gdje se sakupilo veliko mnoštvo vjernika, koji su svojim jezikom odgovarali na Papino predmoljenje krunice. Tako se na svoj način moglo govoriti o čudesnom duhovnom jedinstvu suvremenog svijeta oko Marije, Majke Isusove i Majke naše.

Istog dana u 22,30 sati započelo je na trgu sv. Petra svečano duhovsko bdijenje, koje je predvodio sv. Otac Ivan Pavao II. Bdijenje je imalo tri dijela.

U prvom dijelu, koji je bio posvećen skoroj Sinodi Rimske biskupije, kardinal vikar Ugo Poletti predao je već neke izradene pripremne dokumente spomenute Sinode, i tom zгодom govorio o njezinu značenju. Uz kardinala su govorili predstavnici vjernika Rimske biskupije.

U drugom dijelu kardinal Dadaglio, predsjednik Komisije za proslavu Marijanske godine, govorio je o značenju ove jubilarne godine, posvećene presvetoj Bogorodici.

U trećem dijelu bila je služba Riječi i Euharistija, pod kojom je sv. Otac održao homiliju o značenju Marijine godine za život Crkve i cijelog čovječanstva, naglašujući da je ovaj jubilej ustvari novi „advent“ trećeg tisućljeća kršćanstva koje će se slaviti 2000. godine.

Sv. Misa imala je vizuelnu sliku pravog duhovskog ugođaja, jer je za vrijeme pjevanja „Slave“ dvanaest mladića zapalilo svijeće na velikoj uskršnjoj svijeći koja je stajala pred drevnim Bogorodičnim likom iz bazilike sv. Marije Velike. Zatim su svi prisutni vjernici na trgu sv. Petra zapalili svijeće na svijećama tih mladića, tako da je u mah cijeli trg ličio velikoj duhovskoj dvorani, gdje je simbolika upaljenih svijeća dozvala u svijest plamene jezike prvih Duhova.

Pod ovom sv. Misom sv. Otac je otvorio Marijinu jubilarnu godinu.

Na dan Duhova, Papa je pohodio poznato marijansko svetište blizu Rima „Santuario del Divino amore“ i tu predsjedao svečanoj duhovskoj večernji. Tamo je također poticao na nasljedovanje Marije, kako bismo poput nje ostvarili u sebi Božji plan.

L I K

PROGLAŠENJE BEOGRADSKE METROPOLIJE

10. svibnja 1987. godine u okviru svečane koncelebrirane Mise, koju je u beogradskoj katedralnoj crkvi Krista Kralja predvodio apostolski pronuncij za Jugoslaviju Mons. Gabriel Montalvo, proglašena je novostvorena crkvena pokrajina. U koncelebraciji su, uz nadbiskupa Franca Perka, bili biskupi sufragani Mons. Matija Zvekanović i upravitelj novoosnovane biskupije Zrenjaninske Mons. Tomas Jung, te dekani svih triju biskupija.

Na početku liturgijskog slavlja pročitan je tekst Papijskog dokumenta, bule, kojom se osniva nova, beogradska crkvena pokrajina. Zatim je apostolski pronuncij u svojoj homiliji govorio o različitim aspektima „metropolija“, naglasivši da njihov izvor nije evandeoski, nego društveno - politički, jer su tako i nastale po metropolama rimskih pokrajina, a pri tom imaju svoje pastoralno, spasenjsko i pravno značenje u životu suvremene Crkve.

Na proslavi je prisustvovao predstavnik Srpske Pravoslavne crkve, arhijerejski namjesnik grada Beograda (dekan) Čedomir Vučković, te predstavnici Savezne, Republičke, Vojvođanske i Gradske komisije za odnose sa vjerskim zajednicama. Na koncu liturgijskog slavlja apostolski pronuncij je podijelio u Papino ime blagoslov novoj crkvenoj pokrajini.

Z. K.

U SUBOTICI OTVORENA MARIJINA GODINA

Subotički biskup Matija Zvekanović počastio je župnu zajednicu Marije Majke Crkve u Subotici izuzetno lijepim slavljem, 8. lipnja 1987. god. Toga dana slave župljani pomenute župe svoje proštenje. Za proštenje su se pripravili devetnicom. Zajedno sa župljanima najmlađe subotičke župe, devetnicu je obavio i lijepi broj gostiju iz drugih subotičkih župa.

Na obredu otvaranja Marijine godine našli su se svi dekani Subotičke biskupije, mnogo svećenika s mnoštvom vjernika. Svečanost su svojim pjevanjem uzveličala i dva katedralna zbora: Zbor „Albe Vidaković“ pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić, kao i Zbor svete Terezije pod ravnanjem preč. g. Miocs Józsefa. Veliko mnoštvo naroda nije stalo u crkvu. Puno svijeta je preko razglasa pred crkvom slušalo što se zbiva u crkvi. Nakon biranih svetopisamnskih odlomaka otvorio je biskup Marijinu godinu posebnom molitvom. Točno u 18,30 sati oglasila su se sva zvona Subotičke biskupije da navijeste otvorenje Marijine godine.

S biskupom su zajedno koncelebrirali svi dekani Subotičke biskupije. Prigodne svečane propovijedi održali su Mr. Lazar Ivan Krmpotić, dekan Bačkog dekanata i župnik u Bačkoj Palanci – na hrvatskom, i Msgr. Iluzsvár László, dekan Novosadskog dekanata i župnik novosadske župe Imena Marijina, na mađarskom jeziku.

Svečano pjevanje dva zbora i oduševljeno pjevanje okupljenih vjernika učinilo je ovu svečanost izuzetno lijepom. Poslije završene svete Mise, narod je još dugo pjesmama veličao Majku Crkve.

Tako je i u našoj biskupiji počela priprava Crkve za početak trećeg kršćanskog tisućljeća. Po Marijinu zagovoru treba da i ova biskupija krene zauzetijim hodom vjere, da svijetu odlučnije zasvjedoči ljubav. Dvjetisućitu obljetnicu Isusovoga rođenja prethodit će jedna Marijina godina kao što se na Božić pripravlamo došašćem. Slijedeći Marijin život i vjeru, Subotička biskupija je posebno pozvana na veliko zalaganje oko ekumenizma. U Marijinoj godini ćemo posebno moliti za jedinstvo klera i puka u našoj biskupiji. Molit ćemo za duhovna zvanja, za svećenstvo, za redovništvo!

U Marijinoj godini očekuju marijanska svetišta štovatelje Marijine više nego inače. Prvi značajni takav skup očekuje se 16. srpnja u Somboru kod otaca karmelićana. Na Sniježnu Gospu, 5. kolovoza na Tekijama. Predstoji nam u Subotici i Dužijanica na Veliku Gospu, kao veliko vjerničko okupljanje. A Bunarić kod Subotice je godinama okupljao najviše vjernika na jednu svetu Misu. Ove godine se pripravlja posebna slavlja za 29. i 30. kolovoz. Marijina godina je otvorena. Otvorimo se i mi Duhu Božjem da nas vodi Marijinim stazama poslušnosti i djelotvorne ljubavi!

S. B.

POHOD STAROM ZAVIČAJU

Prošle godine u kolovozu svečano smo u Subotici proslavili jubilej 300. obljetnice obnovljenog crkvenog života među Hrvatima u Bačkoj poslije seobe veće grupe Bunjevaca i Šokaca nakon oslobođenja tih krajeva od Turaka. (Vidi: "Bačko klasje" br. 37 - 38. LXI. 1986., str. 9 - 23. i kalendar "Subotička Danica" za 1987., str. 95 - 132).

Od samog početka organiziranja te proslave bila je želja da posjetimo stari zavičaj odakle su naši preci došli na bačke ravnice gonjeni nevoljom i željni mira. Želili smo da drugi dio proslave jubileja bude u našem starom kraju da tako izrazimo svoju ljubav prema svojoj postojbini i sjetimo se svojih dalekih predaka koji su morali napustiti svoj rodni dom.

Zato, vođeni željom da posjetimo te naše drage krajeve, pošli smo u Tuzlu, Mostar i Blagaj.

U rano jutro, u subotu 23. svibnja tri autobusa sa oko 150 putnika krenula su iz Subotice prema našem jugu da se opet susretnemo s prijateljima.

Dok su autobusi jurili bačkom ravnicom pored sela i salaša, u mislima su nam dolazile slike iz daleke prošlosti prije 300 godina. Tada je Bačka bila opustošena stalnim ratovima. Preko njenih prostora prošle su sve vojske, ranjavajući zemlju i ljude, rušeći sela i tvrđave.

U tom razmišljanju stigli smo u južnu Bačku, gdje su se pored Dunava poredala sela Vajska, Bodani, Plavna, Bač, Sonta, B. Monoštor, B. Breg, gdje žive Šokci već vjekovima.

Dok smo na mostu prelazili Dunav, promatrale su nas ruševine starog Erduta, koji je svjedok svih vjekovnih zbivanja i seoba preko ove velike rijeke koja razdvaja i spaja.

Brzo smo prošli Slavoniju, gdje je naša raspjevana i razigrana šokadija. Pred našim očima redali su se gradovi i sela, a put nas je vodio sve bliže Posavini, prema rijeci, koja je sva naša i zato draga.

Izdaleka su nas pozdravljale šume Majevice i druge bosanske planine, povezane blagim brežuljcima.

Prolazeći kroz sela i gradove, sve više smo se približavali Tuzli, a u njoj bližoj i daljoj okolini je stara domovina Šokaca. Danas su tamo lijepi mali gradovi i sela, rasuta po pitomim bregovima, a prije 300 godina to je bila zemlja straha i bijede, zemlja opustošena ratovima i osvajanjima. Franjevački samostani u tom dijelu Bosne bili su napušteni, a mnogi franjevci sa svojim pukom pošli su u južnu Bačku, tražeći mirnije i sigurnije prebivalište. Da sačuvaju svoj goli život i vjeru, ostavili su razorena ognjišta i pošli u novu domovinu.

SVEČANOST U TUZLI

U tim mislima o burnim danima i događajima prije 300 godina stigli smo u Tuzlu, u moderan grad s tvorničkim dimnjacima i brojnim visokim katnicama. Kroz lijepe i široke ulice stigli smo pred novi franjevački samostan i crkvu.

Dočekao nas je o. gvardijan fra Jozo Bošnjaković s ostalim franjevcima i grupom župljana. Susret je bio veseo i srdačan, ali gonjeni smo žurbom i kratkoćom vremena pa zato odmah je počela svečana sv. Misa u crkvi, koja je bila puna domaćih župljana i nas gostiju.

Na početku svečanosti pozdravio nas je o. gvardijan i u zanosnom izlaganju govorio je o žalosnoj povijesti franjevačkih samostana u tom dijelu Bosne, o društvenim i vjerskim prilikama prije 300 godina, koje su dovele do seobe Šokaca iz tih krajeva u Slavoniju i u južnu Bačku.

Svetu Misu zahvalnicu prikazao je vođa hodočasnika, subotički biskup Matija Zvekanović u koncelecijaciji franjevača i svećenika Tuzlanskog dekanata i naših svećenika koji su pošli na ovaj pohod.

Prigodnu propovijed održao je vlč. Lazar Ivan Krmpotić, bački dekan i bačko - palanački župnik.

Nadahnuo i s mnogo osjećanja govorio je o liku Radosne Gospe, koju su franjevci okrunili 1685. god. u Grado-

vrhu kod Tuzle i sa sobom ponijeli u seobi i pohranili u franjevačkom samostanu u Baču, gdje je čuvana i štovana sve do naših dana, a 1985. god. ponovo je okrunjena s dvanaest zlatnih zvijezda.

Kao što je Gospa vodila naš narod u tim sudbonosnim godinama, tako neka njena ruka vodi sve nas u današnje dane i dane naše budućnosti.

Kao što su naši preci u najtežim vremenima ljubili i štovali Gospu, tako neka ta ljubav nikada ne napusti naša vjernička srca.

To su samo neke misli iz bogatog izlaganja propovjednika.

Za prikazni dar grupa hodočasnika prinijela je plodove bačkih ravnica (kruh i vino) i svijeće kao simbol neugasive vjere.

Poslije sv. Mise, u crkvi je bilo svečano otkrivanje spomen - ploče povodom ovog našeg pohoda starom kraju i u čast naših predaka i franjevaca koji su prije 300 godina došli u Bačku.

Nakon recitacije pjesme "Radosnoj Gospi" Kate Ivanović, spomen ploču je otkrio biskup M. Zvekanović, a o. gvardijan je prisutnima pročitao tekst ploče.

Biskup M. Zvekanović otkriva spomen ploču u Tuzli

fra Jozo Bošnjaković pored spomen ploče u Tuzli

• Za vrijeme svečane Mise i za vrijeme svečanog otkrivanja spomen - ploče pjevao je subotički katedralni zbor "Albe Vidaković" pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić i svojim oduševljenim pjevanjem pridonijeli su svečanosti ovog povijesnog događaja, koji će trajno ostati ovjekovječen ovom spomen - pločom.

Poslije kratke prijateljske zakuske koju su nam pripremili ljubazni domaćini, pošli smo dalje, jer još nas je čekao daleki put do Mostara.

SLAVLJE U MOSTARU

Što smo dalje putovali u Bosnu, putevi su bili strmiji, a gore visoke nebu pod oblake. Brzo smo prolazili, ostavljajući iza sebe sela i gradove. Pozdravili su nas snježni vrhunci Jahorine koju ni sivi soko preletjeti ne može. Sarajevo smo mimoišli u dalekom krugu, tako da se u daljini vidjela ova bosanska ljepotica.

Ulaskom u Hercegovinu sve se mijenja. Gole vrleti dižu se iznad uske doline Neretve, gdje se put provlači pored bučne rijeke koja je ukroćena s nekoliko brana za hidrocentrale.

Najednom iza planine ugledali smo Mostar koji je pritješnjen sa svih strana visokim planinama da jedva diše.

Prošavši nekoliko ulica u novom dijelu grada, naši autobusi su se našli pred novom prekrasnom mostarskom katedralom, koja izgleda skromna pored visokih katnica, ali je velebna u svojoj unutrašnjosti.

Otvorena srca dočekali su nas svećenici i župljani, ali nije bilo vremena za duži odmor, jer u pola osam treba da počne naša svečana akademija u katedrali.

Prije početka akademije mostarski biskup Msgr. Pavao Žanić pozdravio je biskupa Matiju Zvekanovića i sve goste iz Bačke. U ime gostiju sve prisutne pozdravio je vlč. Lazar Ivan Krmpotić i kratko se osvrnuo na ovaj povijesni trenutak.

Bila je zamisao da se na ovoj akademiji Mostarcima pokaže dio književnog i glazbenog bogatstva bačkih Hrvata. To je bila doista kulturna priredba, bogata sadržajem i svečana ugođajem. Katedrala je bila puna i svi prisutni su pažljivo slušali recitacije pjesama i poletno pjevanje subotičkog katedralnog zbora "Albe Vidaković" koji je, iako u smanjenom broju, pjevao s toliko srca i ljubavi da su svi slušatelji osjetili

ljepotu pjevanja koju su nam članovi zbora željeli prenijeti i darovati.

Na programu su bile skladbe dr Josipa Andrića, Albe Vidakovića i Milana Asića.

Pitamo se gdje je Zbor našao snage da poslije dvanaest sati putovanja tako poletno pjeva. Ovaj nastup u mostarskoj katedrali možemo ubrojiti među najuspjelije njegove nastupe. Mislimo da njihov dirigent s. Mirjam Pandžić može biti zadovoljna i ponosna.

Između pojedinih glazbenih točaka bile su recitacije pjesama bunjevačkih i šokačkih pjesnika, ali zbog ograničenog vremena bili su zastupljeni samo Ante Evetović Miroljub, Ante Jakšić, Aleksa Kokić, Jakov Kopilović i Stipan Bešlin. Osobito burno je pozdravljeno pjevanje "kraljica" koje su otpjevale prigodnu kraljičku pjesmu "Danas nam je, rode, lip dan osvanio".

Poslije ove lijepe akademije u katedrali, mostarski domaćini povelili su svojim kućama sve hodočasnike i prijateljski ih dočekali i pogostili. U nezaboravnoj uspomeni svih nas ostat će srdačno gostoprimstvo s kojim smo bili primljeni u obiteljima u Mostaru.

U nedjelju ujutro svi smo požurili prema katedrali. U osam sati bio je vrhunac slavlja, t. j. svečana biskupska Misa zahvalnica.

Na početku je biskup domaćin još jednom pozdravio sve goste, a onda je slijedio svečani čin otkrivanja spomen-ploče u katedrali. Marijana je recitirala pjesmu Vite Grunčić "Molitva" i zatim je biskup M. Zvekanović otkrio spomen-ploču, a subotički katedralni zbor pjevao je pjesmu "Blagoslovljena ova zemlja" koju je uglazbio subotički hrvatski skladatelj Milan Asić.

Prinos prikaznih darova mostarskom biskupu Pavlu Žaniću

Toga trenutka svako srce je zaigralo u ganuću i uzbuđenju, a svaka riječ je nemoćna da opiše ljepotu tog događaja u povijesnom pohodu našem starom kraju kad smo dali počast svim našim precima koji su prije 300 godina napustili kršne hercegovačke gore i doselili se u ravnu Bačku i Crkvi koja vjekovima dvori svoj narod

U tom svečanom času u katedrali koja je posvećena Mariji Majci Crkve i Kraljici svijeta, zbor i svi prisutni zapjevali su "Kraljice neba, raduj se". Poslije toga vlč. L. I. Krmpotić pročitao je prisutnima tekst spomen - ploče.

Poslije ove povijesne svečanosti slijedila je svečana sv. Misa zahvalnica koju je prikazao biskup M. Zvekanović, a u koncelecijaciji je bio mostarski biskup P. Žanić i oko deset svećenika gostiju i domaćih. Prigodnu propovijed održao je biskup M. Zvekanović, a pjevao je subotički katedralni zbor.

Teško je reći da li je ova krasna mostarska katedrala imala svečaniju službu Božju u svojoj kratkoj povijesti. To su osjetili prisutni vjernici koji su bili duhovno obogaćeni kao dionici božanske milosti i ljubavi.

Poslije sv. Mise još kratak razgovor i oproštaj od do-

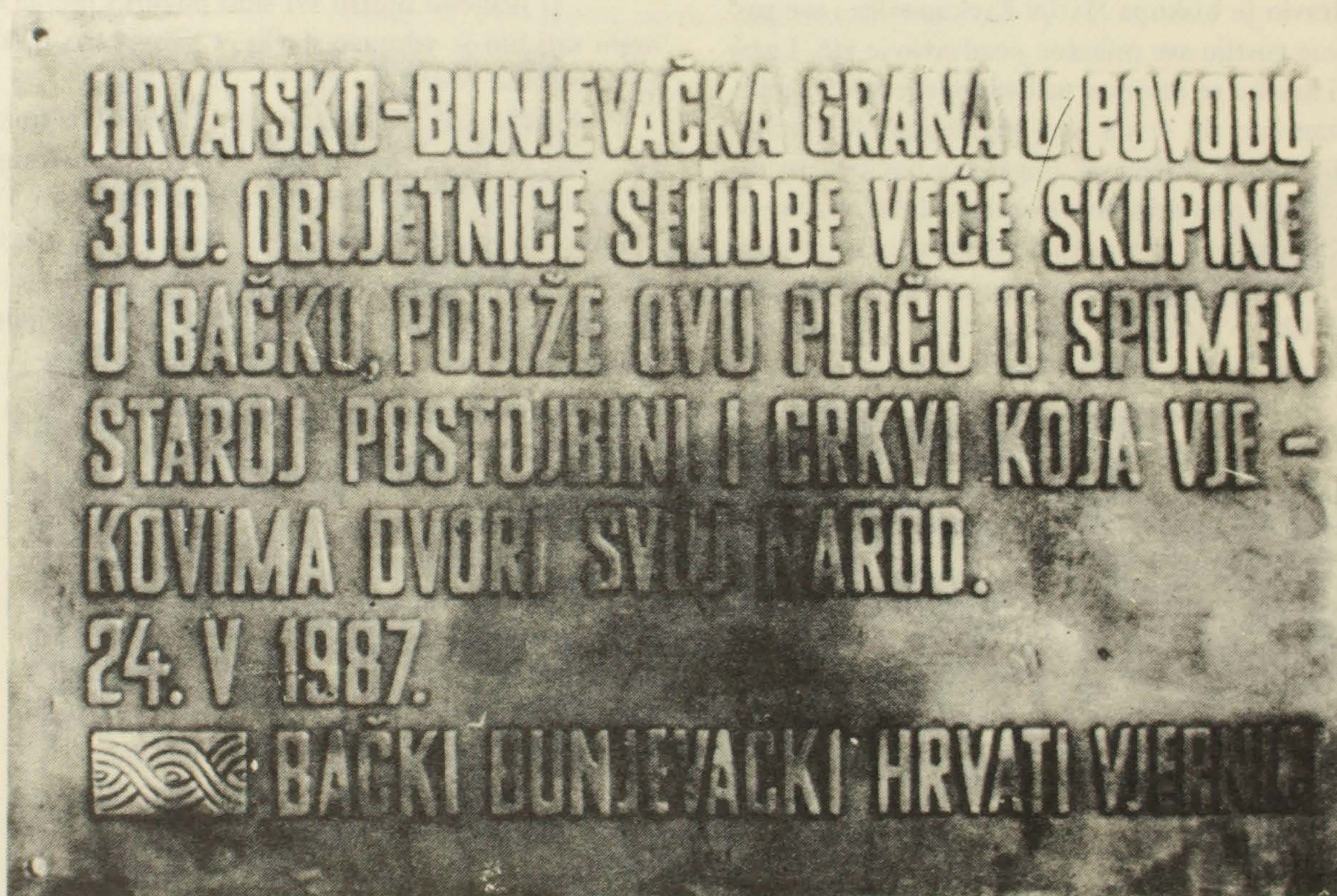
maćina i onda smo pohodili mostarsku franjevačku crkvu i samostan da pohodimo franjevce koji su tokom povijesti imali tako veliku ulogu u životu našeg naroda u staroj domovini u Hercegovini i u novoj domovini u Bačkoj.

Dočekao i pozdravio nas je gvardijan i župnik fra Kornelije Kordić. On je dramatičnim slikama i riječima opisao teško stanje u Hercegovini prije 300 godina, a to je dovelo do toga da su mnogi Bunjevci sa svojim franjevcima napustili svoju napaćenu zemlju i pošli tražiti novu domovinu, pa su tako neke skupine otišle u daleku Bačku.

Poslije malog čašćavanja napustili smo samostan i Mostar pa smo se uputili da pohodimo Blagaj i izvor rijeke Bune, jer među Bunjevcima u Bačkoj od davnina postoji tradicija da su se doselili iz Hercegovine i dobili ime po hercegovačkoj rijeci Buni.

U nedjelju poslije podne autobusi su pošli prema našoj kući. Svi smo bili pod snažnim dojmovima svega što smo doživjeli za ova dva dana. Toga je bilo toliko mnogo da će proći duže vremena da se sve to u nama sredi i smiri, a dugo će se prepričavati kao lijepe uspomene.

VOJHR

Spomen - ploča u mostarskoj katedrali

Hrvatsko - bunjevačka grana, u povodu
300. obljetnice seobe veće skupine u Bačku,
podize ovu ploču u spomen staroj postojbini
i Crkvi koja vjekovima dvori svoj narod.

24. 05. 1987.

BAČKI BUNJEVAČKI HRVATI VJERNICI

50 GODINA SVEĆENIŠTVA BISKUPA MATIJE ZVEKANOVIĆA

Na svetkovinu sv. apostolskih prvaka Petra i Pavla u subotičkoj katedrali, primio je iz ruku biskupa Lajče Budanovića svećeničko ređenje đakon Matija Zvekanović. Tomu je događaju ravno pedeset godina. Tada je započelo svećeničko služenje koje je trajalo devetnaest godina, da se poslije biskupskog posvećenja nastavi u vidu biskupskog služenja, ne samo jednoj župskoj zajednici nego cijeloj mjesnoj Crkvi u Bačkoj.

Odmah nakon svoga ređenja Matija Zvekanović postaje dušobrižnikom u subotičkom predgrađu Aleksandrovu i Đurđinu, po godinu dana. Zatim ga tadanji biskup šalje za upravitelja biskupijskih dobara u Bač. Bilo je to 1939. godine. Tri godine vodi upravu imanja, a zatim od kaločkog nadbiskupa, za vrijeme okupacije, biva poslan za upravitelja župe Bački Monoštor, u jesen 1942. godine.

Zdušno se prima pastoralnog rada u župi. U teškim ratnim prilikama sakuplja Božji narod, osobito u teškim trenucima, kakav je bio npr. batinski front. U tom teškom trenutku čini zavjet Majci Božjoj Fatimskoj da će svake godine postom i svečanom Misom u 12 sati slaviti 13. listopada, dan ukazanja presvete Bogorodice u Fatimi, ako ona svojim zagovorom zaštititi selo od razaranja i sačuva njegove stanovnike.

To se je i dogodilo i Monoštor do danas slavi taj dan. U tim teškim ratnim danima započinje i dovršava obnovu crkve izvana. Odlaskom oo. dominikanaca iz Subotice, upraznila se crkva Isusova Uskrsnuća i tu župu biskup Budanović povjerava Matiji Zvekanoviću.

Tada ovdje nastavlja svoj pastoralni rad. Dao je užbukati iznutra nedovršenu crkvu, nabavio je umjetničku sliku za glavni oltar crkve od akademskog zagrebačkog slikara Šulentića, okuplja mladež grada. Kao župnik crkve Isusova Uskrsnuća postaje biskupski savjetnik, zatim generalni vikar sa ovlašću dijeljenja sakramenta Potvrde i konačno, 13. studenog 1955. godine biva imenovan pomoćnim biskupom, tada već ostarjelim biskupu Lajči Budanoviću. 25. veljače 1956. godine primio je biskupsko posvećenje, a poslije smrti biskupa Budanovića postao je apostolski administrator Bačke apostolske administrature i ujedno župnikom katedralne župe sv. Terezije u Subotici, 19. ožujka 1958. godine.

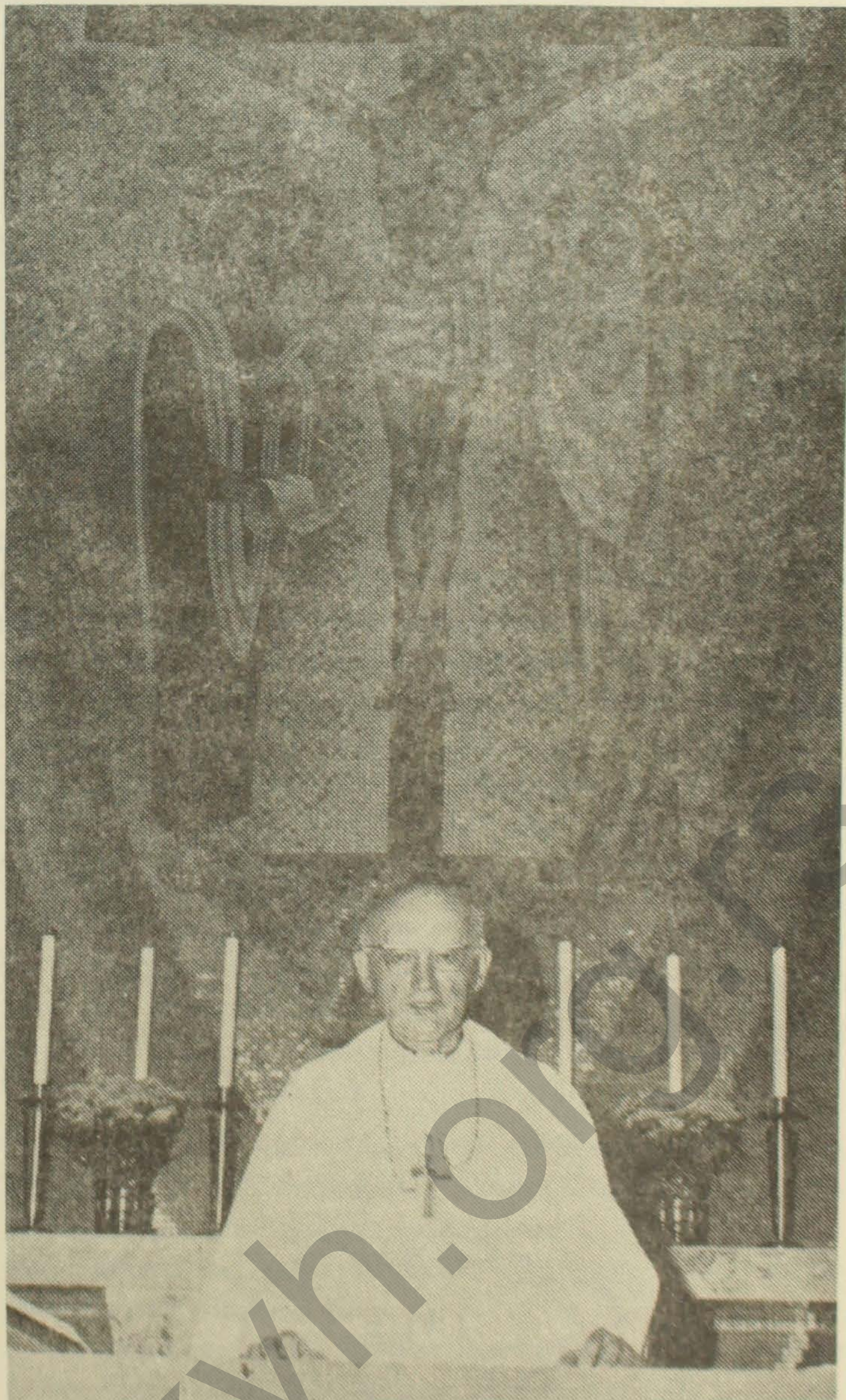
Mladoga biskupa čekalo je mnoštvo gorućih problema, od nestašice prostora, do brojčano veoma prorijedenog klera i tolikih drugih poteškoća koje su sa sobom donijele i ratne i poratne godine.

Kao prvi korak bila je briga da se podmladi već dobro no ostario kler, koji se brojčano znatno smanjio radi odlaska tolikih svećenika za svojim narodom. U tom smislu čini konkretne korake. Sabire mladiće i šalje ih u sjemenište u Zagreb. Ubrzo zatim otvara, tj. obnavlja sjemenište „Paulinum“, ali ne u njegovoj nekadanjoj zgradi, koja je u međuvremenu kon-

fiscirana, nego u zgradi samog biskupskog dvora, gdje neke tavanke prostorije preuređuje za stanovanje.

Već godinu dana kasnije u vrtu biskupskog dvora (1963.) gradi novo moderno sjemenište „Paulinum“ koje postade rasadište svećeničkih zvanja, ne samo za Subotičku biskupiju, nego za gotovo sve biskupije istočnog i južnog dijela naše domovine od poteza Subotica–Sarajevo–Mostar–Kotor. Kasnije se broj kandidata svodi uglavnom na Skopsku, Subotičku i Banatsku biskupiju.

Sve više se osjećao problem smještaja i njege starih i oboljelih svećenika. U tu svrhu, biskup Matija Zvekanović gradi svećenički dom u dvorištu župnog stana sv. Terezije u Subotici (u Harambašićevoj 7). U roku od 2 godine podiže dom i stavlja

Biskup M. Zvekanović

ga pod zaštitu sv. Josipa i naziva ga „Jozefinum“. Tako od 1971. godine naši svećenici imaju osigurano boravište i njegu u ovom domu. I dvije velike kriptе na tzv. „Bajskom groblju“, uređuje kao počivališta svojih svećenika.

Uz tolike graditeljske pothvate, biskup Zvekanović čini uporne korake da se Bačka crkveno-pravno organizira kao samostalna biskupija, jer je za to imala već i ranije sve potrebne uvjete. Dug je to i mučan posao bio, ali je bio okrunjen plodom. Papa Pavao VI svojom bulom od 25. siječnja 1968. godine osamostaljuje Bačku kao samostalnu biskupiju i naziva je Subotičkom biskupijom, a svega nekoliko dana kasnije imenuje Mons. Matiju Zvekanovića prvim subotičkim rezidencijalnim biskupom (8. veljače 1968.). Svečana proslava proglašenja biskupije obavljena je u prisutnosti kard. Franje Šepera, zagrebačkog nadbiskupa, Mons. Maria Cagne, apostolskog delegata za Jugoslaviju, gotovo cijelog jugoslavenskog episkopata, te predstavnika episkopata iz raznih država Evrope (30. VI. 1968.)

Trebalo je pravno ustrojiti već postojeće biskupijske ustanove, kojima je udario zdrave temelje još biskup Budanović. Odijeljena je župa sv. Terezije, jer je crkva sv. Terezije postala katedralom, a biskup više nije mogao biti župnik, kao do sada. Slijedila je temeljita obnova katedrale iznutra: **preuređenje** liturgijskog prostora, restauracija slika na stropovima katedrale, postavljanje novih umjetničkih vitraža, i kao kruna svega, biskup uspjeva da katedrala postane bazilikom.

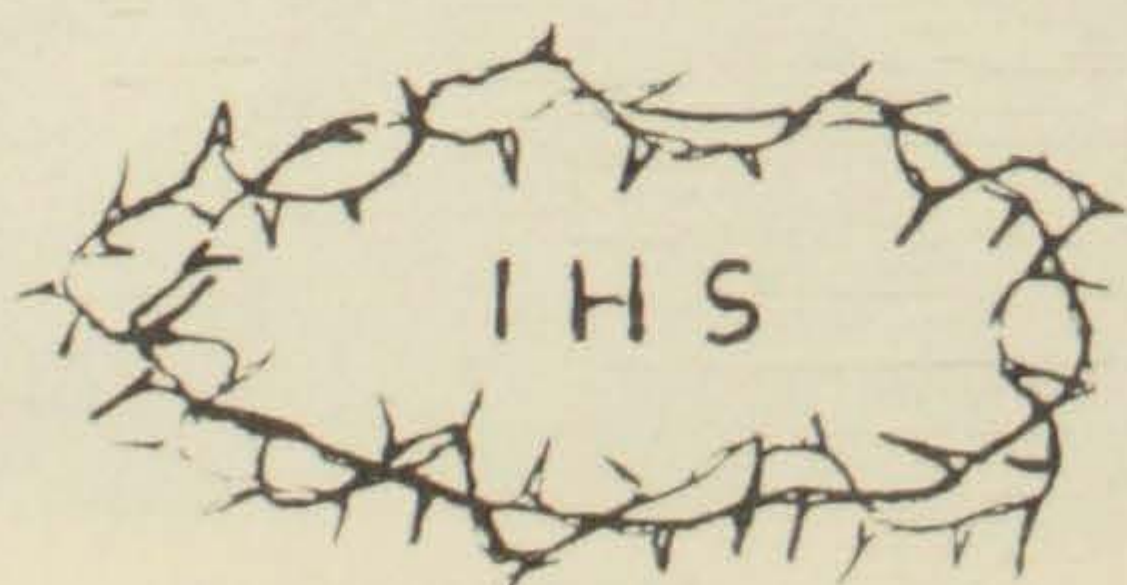
Pored redovitog pastoralnog rada, koji jedan biskup čini u svojoj biskupiji, Mons. Matija Zvekanović se brine za duhovni rast povjerene mu Crkve. Zato izdaje dvije serije katekizama, potrebne liturgijske knjige i molitvenike na jezicima naroda, koji sačinjavaju tkivo ove biskupije.

U posljednje vrijeme, sve su vidljiviji ekumenski koraci koje čini naš biskup, ne samo otkrivajući tako polagano ulogu ove naše mjesne Crkve u sklopu Crkve u našem narodu i u cijeloj zemlji. Dovoljno je sjetiti se završne svečanosti 1100. obljetnice smrti sv. Metoda, koja je imala evropski značaj, jer je to prvi puta u tih 11 stoljeća, da se baštinici sv. Braće sastaju na jedno ekumensko bogoslužje (6. travnja 1986.).

I ovako u par poteza naslikan životni put svećenika i biskupa Matije Zvekanovića, daje nam dovoljno razloga da zajedno s njim cijela naša mjesna Crkva zahvali Bogu za tolike darove što je Bog dao ovoj Crkvi po svećeničkom i biskupskom služenju našega jubilarca.

Njemu želimo reći svoje iskreno hvala za sve što je za Crkvu i za nas učinio, a Gospodin, „bogat milosrdem“, neka ga dostojno nagradi!

L I K

ZLATOMISNIKU BISKUPU MATIJI ZVEKANOVIĆU

Lipanj i srpanj – pred pedeset ljeta,
Godina je bila, plodna i sveta,
Jer u njoj smo imali puno redenika,
I puno novih mladoženjaka.

Među ostalima i Vi ste bili,
Pred oltarom svetim mladost položili,
Od tada, do danas vjeran zvanju bio,
Crkvi i narodu život posvetio.

U Vama smo imali dobrog svećenika,
A naša župa i svoga župnika,
Koji je sa nama deset ljeta bio,
I stado svoje izvoru vodio.

No, to je vrijeme brzo projurilo,
I ako nam je onda žao bilo,
Ponosni, ipak, mi smo silno bili,
Što smo u župniku – biskupa dobili.

Jubilej ovaj – puno nam govori,
Zlatom život protkan – bogati izvori
Duhovnog svetog, neprolaznog blaga,
U kome bila je sva Vaša snaga.

Svećenik – natpastir uzoran ste bili,
Bogu i dušama odano služili,
Budite i dalje ono što ste bili!
A mi Vam kličemo,
Hvala i živili!!

Čestitamo!!!

Subotica, 29. lipanj 1987. Tona Kujundžić

NAŠI POKOJNICI

HOLLÓ ÁNDRAS

27. 04. 1987. god. Gospodin je pozvao k sebi vlč. g. Holló Andrasa. Pokojnik se rodio u Martonošu 13. 05. 1913. godine. Za svećenika je zaređen 9. 07. 1939. godine u Krakovu. U somborskom samostanu otaca Karmelićana živio je i radio punih 20 godina (1940–1960.). Tada je 1960. godine tražio da bude primljen za svećenika Subotičke biskupije. Kao svećenik Subotičke biskupije djelovao je u Subotici (sv. Terezija), zatim u Ridici, Adorjanu, a od 1966. godine pa sve do svoje smrti u župi sv. Mirka u Bačkom Petrovom Selu. Neka ga milosrdni Bog nagradi za sve ono što je učinio na širenju Kraljevstva Božjeg na zemlji.

A. A.

PRILOG MLADIH

“Bačko klasje” poziva mlade da što više surađuju u našem listu i da ga čitajući zavole!

Prilog mladih uredili Ivica Prčić i Andrija Anišić s grupom mladih vjernika

TRIBINA MLADIH

“Prikaži što manje, da bi manje platio poreza”. Isto je tako i sa molitvom. Često je takva da kad god je moguće zaboljeti je, zabilazimo je... rekao je dr fra Slavko Barbarić na “Tribini mladih” održanoj 17. 05. 1987. godine u dvorani župe sv. Roka.

Vjerojatno se svatko pita zašto se molimo i što je molitva. Predavač nam je pokušao na ta pitanja odgovoriti.

Molitva je traženje Boga! — To je najizazovnija definicija molitve. Da li svi koji mole traže Boga? Kristova želja je da nam molitva bude snaga i milost za sutra. Da nam bude pomoćnica i potpora u životu. Molitva koju izgovaramo zato što moramo (jer je takav običaj) brzo je završena i nakon takve molitve ostajemo prazni, a često i nezadovoljni. Molit-

va je razgovor s Bogom. Bog je naš Otac. Ako sa Ocem razgovaramo mehanički i zagovarajući unaprijed naučene formule, onda ćemo često, gotovo uvijek, iz Očeva doma izići prazni i vrlo brzo zaboraviti da smo bili u domu Očevu i sa njim razgovarali. Nakon takova razgovora ćemo vrlo brzo psovkom ili ogovaranjem uvrijediti Oca.

S Bogom, našim Ocem treba razgovarati kao sa najboljim prijateljem ili roditeljem - iskreno i spontano. I nakon takvog razgovora - molitve, molitva postaju i sva naša nastojanja, sav naš rad, svaki naš uspjeh i neuspjeh, svaka naša radost i žalosti, čitav naš život.

Mladi su bili oduševljeni ovim predavanjem. Svima je to bio lijep poticaj da mole više, da mole bolje, da mole drugačije...

Emilija

VIS "PROROCI" TREĆI ...

Kako je lijepo živjeti vjeru u glazbi, kroz glazbu... u ljubavi, za radost!

Kako je silno sliti srce u riječ i osjetiti... i darovati svima osjećaj bratske ljubavi, ljubavi koju nam je Krist darovao i koja je upisana u svakom potezu osmjeha na našim licima... Što ne bismo otvorili dlanove svojih ruku i pružili dar, svjedočili skupa...

Krist je želio da ove godine i mladi vjernici iz Subotice posvjedoče svoju vjeru skupa sa mladima cijele naše domovine na tradicionalnom Uskrsnom festivalu duhovnih šansona u Zagrebu.

Festival je održan 26. travnja, na Bijelu nedjelju u crkvi sv. Križa na Sigetu. Sudjelovale su 23 grupe, koje su odabrane između 60 prijavljenih.

Pjesme bijahu divne, odraz lepršave i sretne mladosti u Kristu, i svaki ton odjeknuo bi radošću u našim srcima. "Kyrios" iz Zagreba je osvojio 1. mjesto s pjesmom "Ne, ovo nije tama"; "Zajednica pomirenja" 2. mjesto sa pjesmom "Psalam", dok 3. mjesto dijele četiri grupe: "Noa" s pjesmom "Gdje si sad", "Sv. Matej – Dugave" s pjesmom "Jer ti si ljubav, Gospodine", "Radost života" iz Kutine s pjesmom "Vapaj s križa" i "PROROCI" iz Subotice s pjesmom "Uskrsni trijumf".

3000 mladih srdaca udružilo se u jednom cilju - da proslave Kristovu pobjedu, da proslave Uskrs.

I što još reći? 'Izda samo to - bilo je vrlo lijepo. I nije bitno što su baš "Proroci" iz Subotice osvojili 3. mjesto, i nisu bitne poteškoće koje su mladima stajale na putu, i nije bitna nagrada. Bitno je samo ljubiti uskrslog Gospodina, bitno je proslaviti ga... ako smo to ove godine na osobit način i mi uspjeli - hvala Gospodinu! I bitno je ljubiti se međusobno toliko da i drugima darujemo tu zlatnu žicu usađenu nam u dušu. I bitno je ljubiti se međusobno tako silno da bi uskrsli Gospodin bio uvijek među nama!

Netko sasvim radostan

BDIJENJE MLADIH U SUBOTICI

Uoči Cvjetne nedjelje, u subotu navečer u sjemenišnoj kapelici u „Paulinum“ bilo je bdijenje mladih vjernika. Od 19,30 do 20,30 sati bila je prilika za ispovijed, a poslije toga počelo je bdijenje pjesmom „Slava, čast i hvala Ti...“ i unošenjem Biblije na ambon.

Zatim je slijedilo prvo čitanje iz Izlaska 19,9 – 20; 20,1 – 21. Poslije toga bilo je kratko tumačenje, a onda meditacija u tišini. Drugo čitanje je bilo iz Ivanove poslanice 4, 7 – 21. Poslije čitanja također je bila meditacija.

Na ovom susretu bilo je prilike za meditaciju, jer je bila šutnja poslije svakog pročitaneog teksta.

Pojedini mladi su pročitali svoje teme, koje su bile razrađene u župskim zajednicama, a teme su bile: Bog je

ljubav (Aleksandrovo); Naš odnos prema Bogu (Durđin); Temelj međusobne ljubavi je ... (Župa Isusova Uskrsnuća); Ljubav je temelj naše nade i nove „civilizacije ljubavi“ (St. Žednik).

Svaka ova tema potakla je mlade na razmišljanje.

Da se sjetimo mladih, koji su se okupili u Buenos Airesu, pročitana je tekst iz Papine poruke. Ovo je godina beskućnika i zato je pročitana i jedna pjesma Alekse Kokića o beskućnicima.

Poslije psalma „Gospodin je pastir moj“ slijedilo je evanđelje po Luki 19, 28 – 40, a poslije toga bili su zazivi molitve vjernika za Crkvu, za Papu, za biskupe i svećenike, za sve službe u Crkvi, za državnike, za mlade, za beskućnike.

U ovu molitvu bili su uključeni mladi iz svih župa.

Poslije molitve vjernika uz pjesmu „Ja sam glasnik velikoga Kralja“ u kapelu je ušao biskup Matija Zvekanović i mladi katolici Mađari, koji su imali svoj program u svečanoj sali sjemeništa.

Zatim je počeo zadnji dio programa, blagoslov maslinovih grančica. Molitvu Gospodnju su izrekli svi mladi zajedno. Podjela grančica je bila uz glazbenu točku, a biskup je svakom pojedinačno dao grančicu.

Kući smo poslije obogaćeni duhom uz biskupov blagoslov i uz pjesmu „Idi kaži cijelom svijetu“.

Jasna

SUSRET MINISTRANATA

Da ministrantska služba i duhovna zvanja imaju zajedničkih elemenata nije teško dokazati. Svaki sjemeništarac, svaki bogoslov, svaki svećenik bio je i ministrant. Ministranti su oni koji služe oltaru, pa su na neki način najbliži Isusu i neka-ko najlakše čuju njegov poziv. Vođeni tim iskustvom, sjemeništarci i poglavari sjemeništa „Paulinum“ pripremili su na Dan molitve za duhovna zvanja, ministrantski susret.

Ministrantski susret održao se u sjemeništu „Paulinum“ u Subotici, 10. svibnja 1987. godine. Na ovaj susret pozvali smo ministrante tri subotička dekanata.

Bila je to ujedno i zgodna prilika da se još jednom sjetimo 25. obljetnice ponovnog otvorenja sjemeništa „Paulinum“. Za tu zgodu u predvorju sjemeništa priredili smo i skromnu izložbu pod nazivom: „IZ ŽIVOTA PAULINUMIA“. Deseci fotografija prikazivali su pojedine crte iz života sjemeništaraca kroz proteklih 25 godina.

U 15 sati u sjemenišnoj kapelici okupilo se oko stotinjak ministranata iz Subotice, Tavankuta, Male Bosne i Horgoša. Direktor klasične-vjerske gimnazije „Paulinum“ vlč. g. Miocs József pozdravio je prisutne ministrante, njihove župnike i sjemeništarce, i najavio program ovog ministrantskog susreta. Kratko smo se pomolili, zapjevali jednu pjesmu, a potom se podijelili u dvije grupe; slijedio je prigodni kviz.

Prije kviza vlč. Andrija Anišić, prefekt sjemeništa, održao je kratko predavanje o važnosti ministrantske službe, navodeći Konstituciju II. Vat. sabora o Sv. liturgiji, koja u 29. bro-

ju kaže slijedeće: „Pravu liturgijsku službu vrše također i ministranti... Stoga neka svoju ulogu obavljaju s tako iskrenom pobožnošću i urednošću, kakva dolikuje tako važnoj službi i kakvu narod s pravom od njih traži“. Zatim je sve prisutne ministrante potakao da mole za duhovna zvanja, ukazavši na činjenicu da imamo veliko i lijepo sjemenište, ali nema stanovnika u njemu — nema sjemeništara. Zato treba moliti da ih bude — ali treba i oslušivati Božji glas. „Možda Bog baš nekog između vas poziva da ga slijedite i da postanete svećenici“ — rekao je na kraju predavač.

Slijedio je svakako najzanimljiviji i najuzbudljiviji dio ovog susreta — kviz, koji su sastavili ministranti iz župe Isusova Uskrsnuća uz pomoć župnika i s. Bernardice. Pitanja su bila iz područja ministriranja, liturgije, ... a svaka grupa imala je i po jedan praktični zadatak. U kvizu su sudjelovali ministranti iz subotičkih župa: sv. Terezija, sv. Juraj, sv. Rok, Marija Majka Crkve, i Isusova Uskrsnuća, te ministranti iz Male Bosne i Tavankuta. Nakon uzbudljive borbe najbolji su bili ministranti iz župe sv. Terezije. Drugo mjesto osvojili su ministranti iz župe sv. Roka, treće mjesto župe Isusova Uskrsnuća, a četvrto župa sv. Jurja. Pobjednici su dobili i prigodne nagrade.

Istovremeno su isti program u drugoj prostoriji imali i ministranti Madari.

Poslije kviza, svi zajedno smo u sjemenišnoj kapeli pogledali vrlo lijep i za ovaj dan prikladan film iz života Maksimilijana Kolbea.

U 17,15 sati, sjemeništari su za ministrante i dobročinitelje sjemeništa priredili prigodnu Akademiju. Na kraju ove akademije ministranti iz župe Isusova Uskrsnuća izveli su mali igrokaz koji prikazuje dječaka koji se bori za svoju vjeru. Njegova upornost i želja da prije smrti primi prvu sv. pričest mije-

biskup M. Zvekanović s ministrantima

nja stav njegovog oca prema vjeri, a dječak snagom pričesti ozdravlja. I ovaj igrokaz vrlo se lijepo uklopio i u ministrantski susret i u Dan molitve za duhovna zvanja, jer je onaj dječak nakon ozdravljenja izrazio svom tati želju da postane svećenik.

U 18,15 sati, biskup Matija Zvekanović, uz asistenciju vlč. g. Miocs Józsefa i vlč. g. Andrije Anišića, predvodio je sv. Misu u sjemenišnoj kapeli. Na ovoj sv. Misi sudjelovali su svi ministranti obučeni u svoja ministrantska ruha, sjemeništari, te roditelji nekih ministranata. U ovom euharistijskom slavlju ministranti su imali priliku pokazati svoju vještinu ministriranja. Oni su bili i čitači, a prinosili su i darove za euharistijsku žrtvu. Na Misi su sjemeništari svirali i predvodili pjevanje.

Na koncu sv. Mise, preuzvišeni g. biskup Matija Zvekanović svim ministrantima kao uspomenu i sjećanje na ovaj dan, podijelio je po jednu sličicu uz poticaj da se mole za duhovna zvanja.

Sve točke programa ovog poslijepodneva, ministranti su oduševljeno prihvatili i lijepo proživjeli.

Rastali smo se u veselom raspoloženju, dovikujući jedni drugima: Vidjet ćemo se i iduće godine!

A. A. i T. R.

ŠTO SE DEŠAVALO U UTRECHTU (HOLANDIJA)

Četvrti po redu misijski kongres se održao od 27. 12. do 1. 01. u Utrechtu, malom gradiću nedaleko od Amsterdama u Nizozemskoj.

Tisuće mladih kršćana iz svih krajeva svijeta se okupilo da provedu pet značajnih dana.

Tema MISIJE '87 je odjek Isusovih riječi iz Evanđelja po Ivanu 15, 16 „Ja sam vas odabrao...“

Bio je naglašen jedinstven značaj svakog kršćanina zajedno s njegovim ili njezinim mjestom u Božjem planu za evangeliziranje svijeta danas.

Program MISIJE '87 je usmjeren na mogućnosti pojedinaca među kršćanima za širenje Božjeg kraljevstva.

Posebno je naglašena privrženost mjesnim Crkvama, a središnji izazov je bio predanost dosezanju svijeta evanđeljem.

U okviru cjelokupnog programa je bilo organizirano 55 seminara od kojih su mladi mogli birati po izboru.

Neke od tema su:

- 1.) Spoznati Božju volju
- 2.) Teologija oslobođenja
- 3.) Obuka za misiju u dalekim područjima
- 4.) Glazba u evangeliziranju
- 5.) Duhovni rat
- 6.) Duhovna obnova u Crkvama

i još mnogo obrađenih i zanimljivih tema.

Oko 11.000 mladih, stotine misionara bilo je na jednom mjestu da se zajednički mole, pjevaju i iznose svoja iskustva.

Za neke je to bilo iskustvo, koje im je donijelo nadahnuće, ohrabrenje i uopće im je izmijenilo život.

END

Biskup M. Zvekanović daje spomen - diplomu predstavnicima a malih zborova

“ZLATNA HARFA” U SUBOTICI

Bila je sretna zamisao katehistica i voditeljica malih župskih zborova u Subotici i Somboru da se u Subotičkoj biskupiji organizira “Zlatna harfa” kao i u drugim krajevima naše Domovine. Inicijator tih priredaba je fra Mićo Pinjuh ih Hercegovine.

14. lipnja ove godine subotička katedrala - bazilika sv. Terezije odjekivala je od lijepog i oduševljenog dječijeg pjevanja.

Prvi puta je priređen susret i nastup malih župskih zborova pod nazivom “Zlatna harfa”.

Svi su se skupili pred katedralom i u 4 sata, u grupama, po župama ušli su u crkvu, pjevajući pjesmu “Naša srca vatrom gore” (Ljubomir Galetić).

Zatim je bilo Euharistijsko slavlje koje je predvodio biskup Matija Zvekanović, a prigodnu propovijed prisutnoj djeci održao je katedralni župnik Stjepan Beretić. Djeca su pjevala “Dječju misu” Anđelka Klobučara, ali su pod Misom pjevane skladbe i nekih drugih kompozitora. Kao ulazna pjesma i pjesma za prikazanje bile su kompozicije Đure Tomašića. Pjevana je i kompozicija Ljubomira Galetića: pripjevni psalam “O ljubavi Tvojoj, Gospodine, pjevat ću do vijeka”. Za pričest je pjevana pjesma “Sva ljubavi mi, Isuse” (Ljubomir Galetić) i koral “Klanjam ti se smjerno”. Poslije sv. pričesti pjevana je pjesma “Molitvama evo smo” (Albe Vidaković).

Na kraju sv. Mise svi u katedrali pjevali su poznato

Mali župski zbor iz Tavankuta

pjesmu "Do nebesa nek se ori".

Pjevanjem pod sv. Misom ravnao je vlč. Josip Pekanović, župnik župe sv. Križa u Somboru, a svirala je s. Mirjam Pandžić.

Poslije kratkog odmora u sjemeništu "Paulinum" djeca su se ponovo skupila u katedrali i u pola šest sati počeo je koncert malih župskih zborova. Sudjelovalo je oko 300 djece.

Nastup pojedinih grupa je najavljiavao i sve skladno povezivao vlč. Andrija Kopilović.

Bile su zastupljene subotičke župe: sv. Terezija, sv. Rok, sv. Juraj, Isusovo Uskrsnuće, Marija Majka Crkve, te župe sv. Josip Radnik iz Durdina, Uznesenje Blažene Djevice Marije iz Bikova, Srce Isusovo (Tavankut). Iz Sombora su bila djeca iz župe sv. Križa.

Mali zborovi su nastupali redom po župama i izveli svoj pripremljen program (zborne pjesme, solo ili duete, recitacije, recital, ritmika). Neki članovi pojedinih zborova bili su u bunjevačkoj narodnoj nošnji, a neki su nastupili uz pratnju tamburica (župa Isusova Uskrsnuća), ili uz pratnju malog dječjeg orkestra (Tavankut).

Roditelji djece i ostali prisutni u katedrali bili su oduševljeni programom i to su izrazili burnom pljeskom.

Poslije koncerta biskup Matija Zvekanović podijelio je spomen - diplome predstavnicima svih malih zborova koji su nastupili. Spomen - diplome dobile su i voditeljice tih zborova: s. Mirjam Pandžić (sv. Terezija); s. M. Fanita Gelo (sv. Rok); s. Beata Zebić (Tavankut i sv. Juraj); s. Bernardica Dukić (Isusovo Uskrsnuće); s. M. Ljiljana Cvijin (Marija Majka

Crkve); s. M. Maristela Miković (Durdin); Nada Pipan (Bikovo); s. M. Vladislava Terzić (Sombor - sv. Križ).

Sve spomen - diplome zborovima i voditeljicama potpisali su kardinal Franjo Kuharić, zagrebački nadbiskup i predsjednik BKJ; Msgr. Ćiril Kos, biskup dakovački i srijemski, predsjednik Katehetskog vijeća BKJ; fra Rajko Gelemanović, provincijal i predsjednik Vijeća franjevačkih zajednica; fra Mićo Pinjuh, predsjednik Komisije za apostolat i evangelizaciju Vijeća franjevačkih zajednica i inicijator akcije "Zlatna harfa".

Poslije podjele diploma biskup M. Zvekanović pozdravio je sve članove pojedinih zborova i dao je priznanje njihovim voditeljicama koje su uložile mnogo truda i rada da uvežbaju program. Sve je pozvao da nastave u ovom lijepom nastojanju.

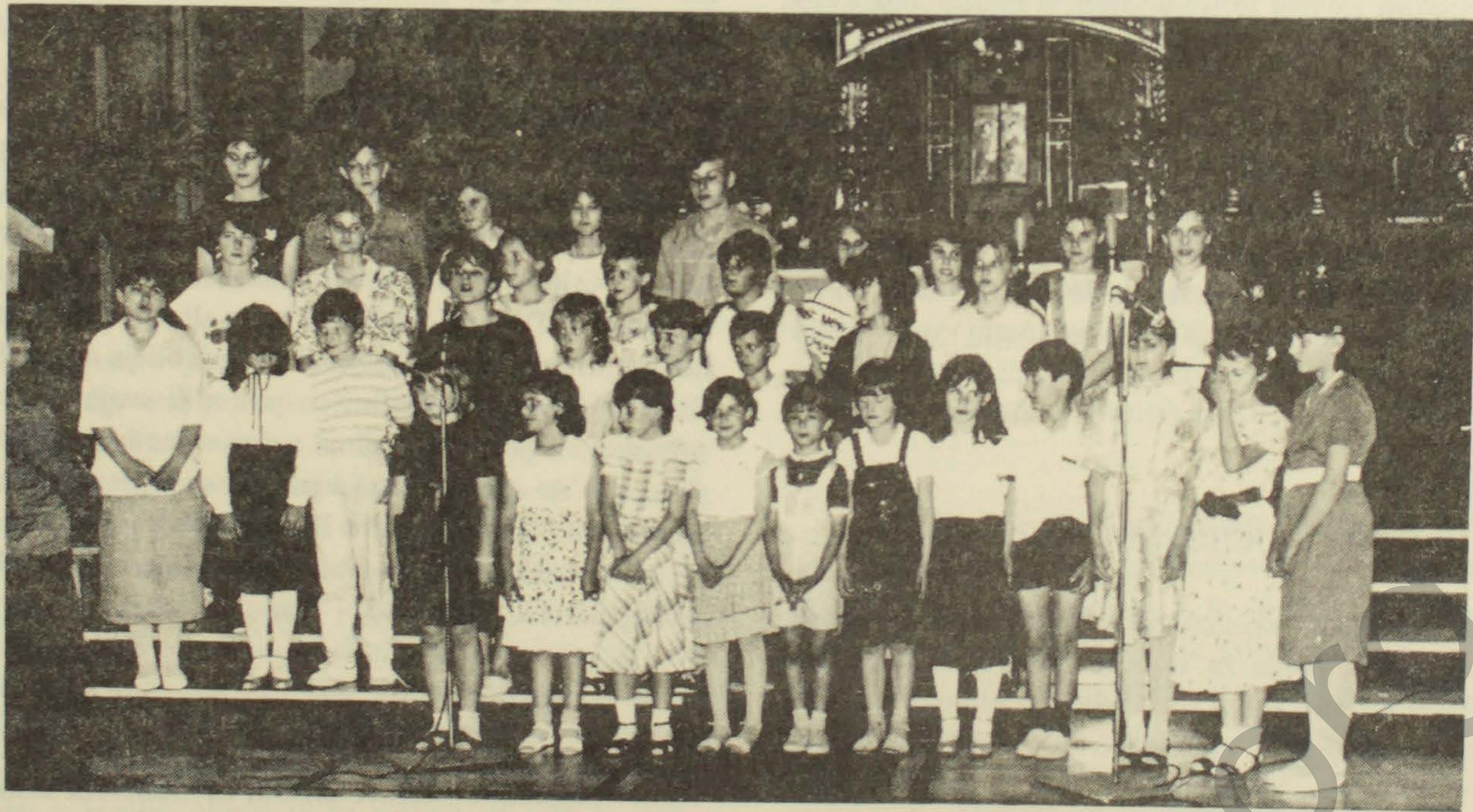
Na kraju sva djeca su otpjevala poznatu pjesmu "Krist na žalu" i svi su se razišli radosna srca i zadovoljni. Na izlazu iz crkve djeca su dobila spomen sličice.

Poslije prijateljske zakuske u sjemeništu "Paulinum" pošli su svi svojim kućama bogatiji jednim lijepim doživljajem.

Ne želimo ni jedan zbor posebno isticati, ali sve treba pohvaliti sa željom da se nastavi rad s malim župskim zborovima. Svim voditeljicama zborova ovaj uspjeh može biti nagrada za trud i rad, a uz to i poticaj za dalja nastojanja do novih uspjeha.

Želimo posebno naglasiti da je potrebno sve učiniti kako bi se uključio još veći broj župskih dječjih zborova.

s. Fanita.

Mali župski zbor u Somboru (župa sv. Križa)

ZBOR SVEŠTENIKA BAČKE EPARHIJE U SUBOTICI

Na Cvjetnu nedjelju, 12. 04. ove godine u srpskoj pravoslavnoj crkvi u Subotici nastupio je vrlo uspješno Zbor sveštenika Bačke eparhije. Zborom je ravnao umirovljeni paroh iz Bačke Palanke g. Žarko Srđić.

Na ovom koncertu bio je prisutan i episkop srijemski, visokopreosvešteni g. Vasilije, koji je ujedno i administrator bački.

Uz pravoslavne svećenike na ovom koncertu bio je i lijepi broj katoličkih svećenika na čelu sa subotičkim biskupom Mons. Matijom Zvekanović, a među vjernicima slušateljima bilo je također i vjernika katolika.

Tako je slavljenje Boga kroz pjesmu bilo i prigoda za ekumenski susret sestrinskih Crkava.

A. A.

SVEČENIČKO REĐENJE I MLADA MISA VLČ. CSUZDI ILLESA

Dne 2. svibnja 1987. godine u 10 sati prijepodne, u crkvi u Adi, apostolski administrator novoosnovane Zrenjaninske biskupije, biskup Msgr. Tomas Jung, zaredio je za svećenika našeg đakona Csuzdi Illesa.

Naš biskup Msgr. Matija Zvekanović toga je dana prisustvovao biskupskom posvećenju dr Dankó Laszloa u Mađarskoj, pa je bio spriječen da ovo svećeničko ređenje obavi on sam.

Csuzdi Illes rodio se u Adi 1960. godine. Klasičnu — vjersku gimnaziju završio je u Subotici, u Paulinumu 1979. godine. Teološke studije je završio u Zagrebu na Filozofsko teološkom institutu Družbe Isusove.

Novi radnik na njivi Gospodnjoj zaorao je svoje prve svećeničke brazde u Bajmoku, jer je imenovan kapelanom u tamošnjoj župnoj crkvi sv. Petra i Pavla.

Veselimo se što je naša biskupija dobila jednog novog svećenika. Illesu čestitamo što je stigao do oltara, i molimo Boga da ga obdari obiljem milosti za nove dužnosti.

A. A.

SELENČA

ŽELILI SU DUHOVNU OBNOVU

Trinaest dječaka - ministranata i šest djevojčica iz viših razreda Osmogodišnje škole za vrijeme zimskog školskog raspusta, uz tjelesni odmor, htjeli su i duhovno obnoviti se. Zato su otišli u Petrovaradin i u samostanu oo. palotinaca obavili trodnevnu duhovnu obnovu 19. 01. — 21. 01. Duhovnu obnovu vodio je o. Franjo Spajić, palotinac, a pomagale su mu čs. Deodata Kočonda i Kristina Ralbovsky, obje rodnom iz Selenče.

Ministranti i djevojčice, duhovno okrijepljeni i veoma zadovoljni, vratili su se kući i izrazili želju da i drugi put sudjeluju na takvoj duhovnoj obnovi.

V.

SA ZAHVALNOŠĆU SE SJEĆAJU

13. 05. ove godine, navršilo se dvadeset i pet godina od smrti Msgr. Josipa Kaića, bivšeg župnika u Selenči. U predvečerje toga dana, vjernici ove župe, svečanom zadušnicom izrazili su svoju zahvalnost svom pokojnom župniku za sve što je za skoro 54 godine župničke službe učinio za njihovu župu. Umro je u 92. godini života. Stariji ga s ponosom i zahvalnošću spominju kao uzornog svećenika i požrtvornog duhovnog pastira, koji je i u visokim godinama svoga života jednakom revnošću kroz duge sate ispovijedao pred prve petke u mjesecu i obavljao ostale svoje župničke dužnosti. On je dao postaviti lijepi obojeni prozor u crkvi s likovima sv. Ćirila i Metoda - još 1926. god. To je prvi, a možda i jedini javni znak štovanja ovih slavenskih apostola u Subotičkoj biskupiji.

Svečano euharistijsko slavlje je predvodio bačko-palanački župnik i bački kotarski dekan preč. Lazar I. Krmpotić. S njim je koncelebrirao Mih. Zolárek, sadašnji župnik u Selenči. Na euharistijskom slavlju je učestvovao veoma lijep broj zahvalnih vjernika, premda je bio radni dan.

Mrtvo tijelo pokojnog župnika leži na župnom groblju i tu očekuje slavno uskrsnuće.

V.

BAČKI PETROVAC

POČETAK JUBILARNE PROSLAVE

Zajednica rkt. vjernika u Bačkom Petrovcu je u nedjelju — 26. 04. ove godine — svečanim euharistijskim slavljem proslavila blagdan sv. Vojtjeha, biskupa i mučenika, zaštitnika svoje male, ali skladne crkve.

Euharistijsko slavlje je predvodio Mih. Zolárek, župnik iz Selenče. S njime su koncelebrirali: domaći župnik Franjo Davčik i Slavko Večerin, župnik u Baču. Za vrijeme euharistijskog slavlja lijepo su pjevali na slovačkom jeziku mladi iz Selenče. Na proslavu su posebnim autobusom došli hodočasnici iz Selenče. Domaći župnik je ovim slavljem otvorio godinu duhovne pripreme na proslavu zlatnog jubileja crkve. Poslije euharistijskog slavlja domaćini su ponudili svoje goste skromnom zakuskom i proveli s njima neko vrijeme u prijateljskom razgovoru. Više starijih gostiju iznosili su svoje doživljaje i sjećanja na svečani blagoslov crkve 1938. god.

Domaćini su pozvali svoje goste i na završnu proslavu jubileja iduće, 1988. god.

V.

NESVAKIDAŠNJI POSJET

Prigodom pripreme mladih za molitveni susret u Ljubljani, na putu po Vojvodini, 24. 03. posjetio je Selenču brat Urluh, član Ekumenske zajednice iz Taizea. U susretu s mladima je govorio i dia-projekcijama pokazao život i rad njihove Zajednice i pozvao ih da molitvom i otvorenim pristupom k svakom čovjeku nastoje širiti povjerenje i ljubav među ljudima.

V.

NOVA KNJIGA O BAČKIM BUNJEVCIMA

Dr Ante Sekulić:

NARODNI ŽIVOT I OBIČAJI BAČKIH BUNJEVACA

Knjigu je objavila Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu, 1986. godine u poznatoj ediciji Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena, knjiga 50. (474 str. teksta i 40 str. fotografija).

1986. godine u kolovozu, u Subotici je svečano proslavljen jubilej 300. obljetnice obnovljenog crkvenog života među vjernicima Hrvatima poslije seobe većih grupa Bunjevaca i Šokaca u Bačku nakon oslobođenja tih krajeva od Turaka.

U okviru proslave toga velikog jubileja bilo je više priredbi (izložba, znanstveni skup, meditativna večer, Dužijanca, svečana sv. Misa zahvalnica).

Objavljivanje ove knjige je lijep prilog toj proslavi. Sretna je okolnost da je za jubilej objavljena ova velika knjiga, u kojoj su prikazani narodni običaji i sveukupni život Bunjevaca u Bačkoj. To je najopsežnija i najsvestranija knjiga koja je do sada objavljena o ovoj opširnoj temi i obuhvaćena su sva područja. Dr Ante Sekulić je dobar poznavalac svih vidova narodnog života bačkih Bunjevaca i do sada je napisao niz članaka i studija o književnosti, jeziku, umjetnosti, povijesti i etnografiji svojih sunarodnjaka.

Tako možemo ovu sveobuhvatnu knjigu smatrati kao rezultat dugogodišnjeg istraživanja i kao sintezu sistematskog proučavanja narodnog života u njegovoj potpunosti i raznolikosti.

Sveukupna grada u knjizi je raspoređena i opisana u petnaest poglavlja, popraćena bogatom dokumentacijom o izvorima grade i o dosadašnjoj literaturi, koja je posvećena tim temama.

U uvodnom poglavlju opisana je Bačka kao dio Podunavlja s potrebnim zemljopisnim podacima uz tumačenje najvažnijih toponima i uz prikaz stanovništva koje je u ovoj pokrajini veoma različito od najstarijih vremena.

Onda slijede dva poglavlja o Bunjevcima.

Autor najprije govori o Bunjevcima kao o velikoj hrvatskoj narodnoj skupini, koja je naseljena u raznim našim krajevima (Kvarnersko primorje, Dalmatinska Zagora, Lika, Bosna, Gorski Kotar, Bačka i dr.), a zatim iznosi razne teorije o njihovom imenu. Među Bunjevcima u Bačkoj raširena je tradicija da imaju ime po rijeci Buni u Hercegovini. Neki znanstvenici u svojim člancima to prihvataju, a neki niječu znanstvenu osnovu toga mišljenja. Drugi autori ovo ime izvedu iz natuknice "bunja". Ta je riječ doista u upotrebi u Bunjevaca, ali je teško dokazati da je bila osnova za ime tako velike narodne skupine. Ima još nekoliko teoretskih pretpostavki koje je još teže objasniti i prihvatiti.

Zatim A. Sekulić piše o seobama Bunjevaca zbog uzmicanja pred turskim osvajanjima u Bosni i Hercegovini. Pored drugih seoba, posebna pažnja posvećena je onim seobama u Bačku pod vodstvom franjevaca i kapetana

U slijedećem poglavlju autor govori o povijesti bačkih Bunjevaca u dugom periodu prije najvećih seoba 1686. i 1687. godine pa dalje sve do sredine našeg 20. stoljeća. Ovaj povijesni period podijeljen je u tri razdoblja: Prvo razdoblje je od naseljavanja u doba Kolomana, Bele IV, Ladislava IV. i Ludovika I. U to razdoblje spadaju događaji velikog bečkog rata 1683 - 1699. god. i glavne seobe Bunjevaca i Šokaca 1686. i 1687. god. pa sve do 18. stoljeća. Drugo je razdoblje od Karlovačkog mira 1699. god. do sredine 19. stoljeća. To razdoblje obuhvaća period Vojne krajine u Bačkoj, njeno ukidanje i proglašenje slobodnih kraljevskih gradova (Sombor, Subotica i Novi Sad). Zatim slijedi period sve do sredine 19. stoljeća, t. j. do burnih događaja 1848/49. god. u Austriji i Ugarskoj, u koje su bili zahvaćeni i Bunjevci u Bačkoj zajedno s drugim narodima. Treće razdoblje obuhvaća period od sredine 19. stoljeća pa do naših dana, sredinom 20. stoljeća. To razdoblje obuhvaća važne političke promjene u Austriji kao što je austro - ugarska nagodba 1867. god. i novo političko uređenje Austro - Ugarske, a s tim u sklopu je pojava narodnih preporoda u kulturnom i političkom životu pojedinih naroda pa tako i u Bunjevaca pod vodstvom biskupa Ivana Antunovića (1815 - 1888). Zatim politički i kulturni rad njegovih učenika i sljedbenika sve do 1918. god. kada nastaju nove političke prilike ulaskom velikog dijela Bačke u sastav nove jugoslavenske države /Kraljevina SHS, Kraljevina Jugoslavija/, i dalje slijede događaji koji su povezani s djelovanjem pojedinih istaknutih ljudi sve do sredine 20. stoljeća.

U sljedećem poglavlju knjige navedena su i opisana naselja u kojima žive bački Bunjevci. Ta naselja su grupirana oko tri grada kao središta, a to su Baja, Sombor i Subotica.

U posebnom poglavlju opisane su glavne karakteristike govora bačkih Bunjevaca, a to je štokavska ikavica. Autor je dao glavne oznake toga govora u odnosu na pojedine glasovne promjene i promjene pojedinih vrsta riječi, zajedno sa sintaksom. Tudijsice su karakteristične za bunjevački govor, osobito turcizmi.

Nije mimoidjen ni opis svagdanjeg života Bunjevaca, kako "salašara", tako i "varošana" s njihovim glavnim tjelesnim i duševnim značajkama. Tim temama posvećeno je posebno poglavlje.

Zaslužena pažnja data je poglavlju o društvenom životu Bunjevaca, koji su se najvećim dijelom bavili zemljoradnjom i zato su bili važni posjedovni odnosi među seljacima, gdje su se javljali razni slojevi i društvene grupe: gazde, arendaši, napoličari, trećaci, bireši, komencijaši, nadničari, risari, pudari i dr. Posebni društveni sloj činilo je građanstvo, a u novije vrijeme i radništvo. Treba istaći da u ranijim razdobljima povijesti bunjevačko plemstvo je imalo vidnu ulogu u političkom i gospodarskom životu Bunjevaca u Bačkoj. U društvenom i političkom životu Bunjevaca, osobito u trećem povijesnom razdoblju (od sredine 19. do sredine 20. stoljeća) vrlo važnu ulogu su imala razna društva kao što je bila Pučka kasina (1878.) i druga omladinska i sportska društva, a veliku kulturnu korist je imalo objavljivanje kalendara, novina i časopisa.

Takodjer je jedno poglavlje u knjizi posvećeno bunjevačkoj narodnoj nošnji i to muškoj i ženskoj. Opisani su njeni glavni dijelovi, a posebna pažnja je posvećena narodnim vezovima i narodnom tkanju. Na početku je nošnja bila doista narodna, jer ju je narod pravio i šivao za svoje potrebe. Tokom vremena sve više su korišćeni zanatski proizvodi, a krajem 19. i u 20. stoljeću koriste se razni tvornički proizvodi i bunjevačka narodna nošnja sve više je bila pod utjecajem grada i na kraju je u naše vrijeme sasvim nestala. Jedino se starije žene još oblače na tradicionalni način.

Treba istaći bogatstvo i raznolikost bunjevačkih narodnih običaja, koje možemo podijeliti u tri osnovne skupine: Narodni običaji, vezani uz važne događaje u životu pojedinca i obitelji, kao što su svadba, rođenje i smrt. Drugu grupu čine narodni običaji uz neke radove, kao što su žetveni običaji ("dužijanica") i berbanski običaji. Treću grupu čine narodni običaji na pojedine crkvene blagdane, kao što su Božić, Uskrs ("posvetilište", "polivači"), Duhovi ("kraljice") i drugi. Bunjevački narodni običaji su lijepi u svojoj slikovitosti i ljudskoj toplini, pa zato im je u ovoj knjizi posvećena zaslužena pažnja u detaljnim opisima i tumačenjima.

Školstvo je odigralo važnu ulogu u kulturnom životu Bunjevaca i zato je njegova povijest opisana u posebnom poglavlju.

A. Sekulić je veliko poglavlje posvetio bunjevačkoj književnosti, koja je raznovrsna, ali premalo poznata i priznata. Tu spadaju djela koja ubrajamo u književnost u najširem smislu riječi, a za tim djela umjetničke književnosti. Sveukupna bunjevačka književnost može se podijeliti na različite načine, a u ovoj knjizi autor se opredijelio na ovakvu podjelu: Od književnih početaka do Lovre Bračuljevića. Razdoblje

od Stipe Vilova do Luke Čilića. Od Emerika Pavića do Grgura Peštalića. Značajke "budimskog kruga". Književnost do Ivana Antunovića. Preporodni rad Ivana Antunovića, Boze Šarčevića i njihovih suradnika i učenika sve do 1918. god. Književnost do sredine 20. stoljeća (do 1950. god.).

Bunjevačka narodna književnost je veoma bogata i zadivljuje nas raznolikost našeg narodnog stvaralaštva. Najvažniji sakupljači bunjevačkog narodnog blaga su Šime Ivić, Blaško Rajić, Ive Prčić, Stjepan Velin, Milivoj Knežević i dr. Ante Sekulić je posebno obradio postanak i razvitak narodne bunjevačke književnosti i njezinu diobu. Takodjer je obradio najljepše narodne pjesme, a to su groktalice i kraljičke pjesme. Pored narodnih pjesama treba istaći ljepotu i vrijednost bunjevačkih narodnih pripovjedaka, kojih ima jako mnogo zapisano, zahvaljujući dugogodišnjem i ustrajnom sakupljačkom radu Balinta Vujkova i drugih.

Posljednje poglavlje u svojoj knjizi A. Sekulić je posvetio opisu umjetnosti bunjevačkih Hrvata, ali i ovaj prikaz nije potpun, jer se autor ograničio na period do 1950. god. To je velika šteta, jer na taj način nismo dobili cjelovit uvid u ovo bogato područje umjetnosti. Kao pohvalno treba istaći da je obradjena umjetnost u slami, tj. umjetnost koju izrađuju umjetnice "slamarke", jer je to nešto specifično, vezano za naš kraj, gdje je posebno razvijen kult prema žitu.

Objavljivanjem ove knjige, Jugoslavenska akademija je propustila rijetku priliku da učini veliku kulturnu akciju. Knjiga Ante Sekulića objavljena je u Akademijinoj znanstvenoj seriji "Zbornik za narodni život i običaje J. Sl." knj. 50. Svugdje je uobičajeno da se tako specifične znanstvene edicije tiskaju u malom broju primjeraka. Tako je bilo i u ovom slučaju, a to je imalo utjecaja na visoku prodajnu cijenu. Zbog ta dva uzroka knjiga je bila dostupna malom broju čitalaca, a to je šteta. Bilo bi daleko sretnije rješenje da je knjiga tiskana u većem broju primjeraka, a to bi snizilo cijenu. Sve to bi omogućilo da do knjige dodju oni kojima je namijenjena.

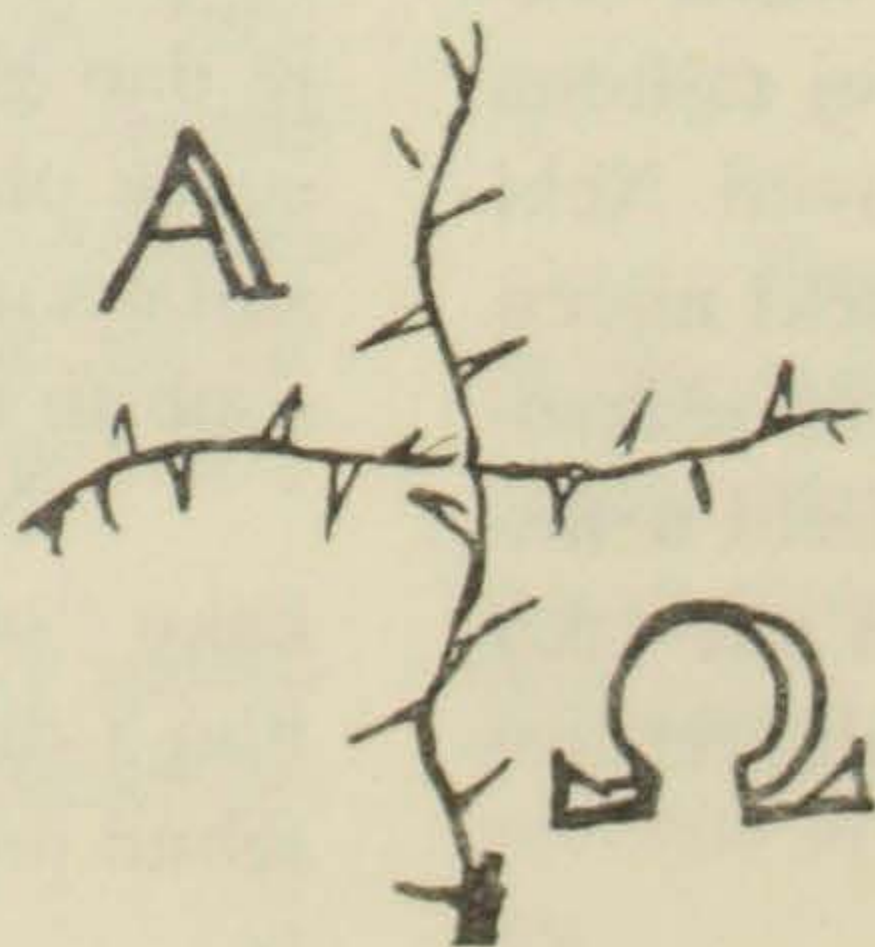
Obzirom na vrijednost knjige, važno je da dodje u ruke što većeg broja čitalaca. Zato bi bilo korisno da izdavač razmisli o novom, ali dopunjenom izdanju ove knjige, uvažavajući primjedbe da obuhvaćeno razdoblje treba pomaći bliže našim danima, a ne zaustaviti se kod 1950. god.

Tko ima mogućnosti neka posegne za ovom knjigom i naći će mnogo podataka koji će obogatiti njegovo znanje o našoj bogatoj kulturnoj i duhovnoj baštini.

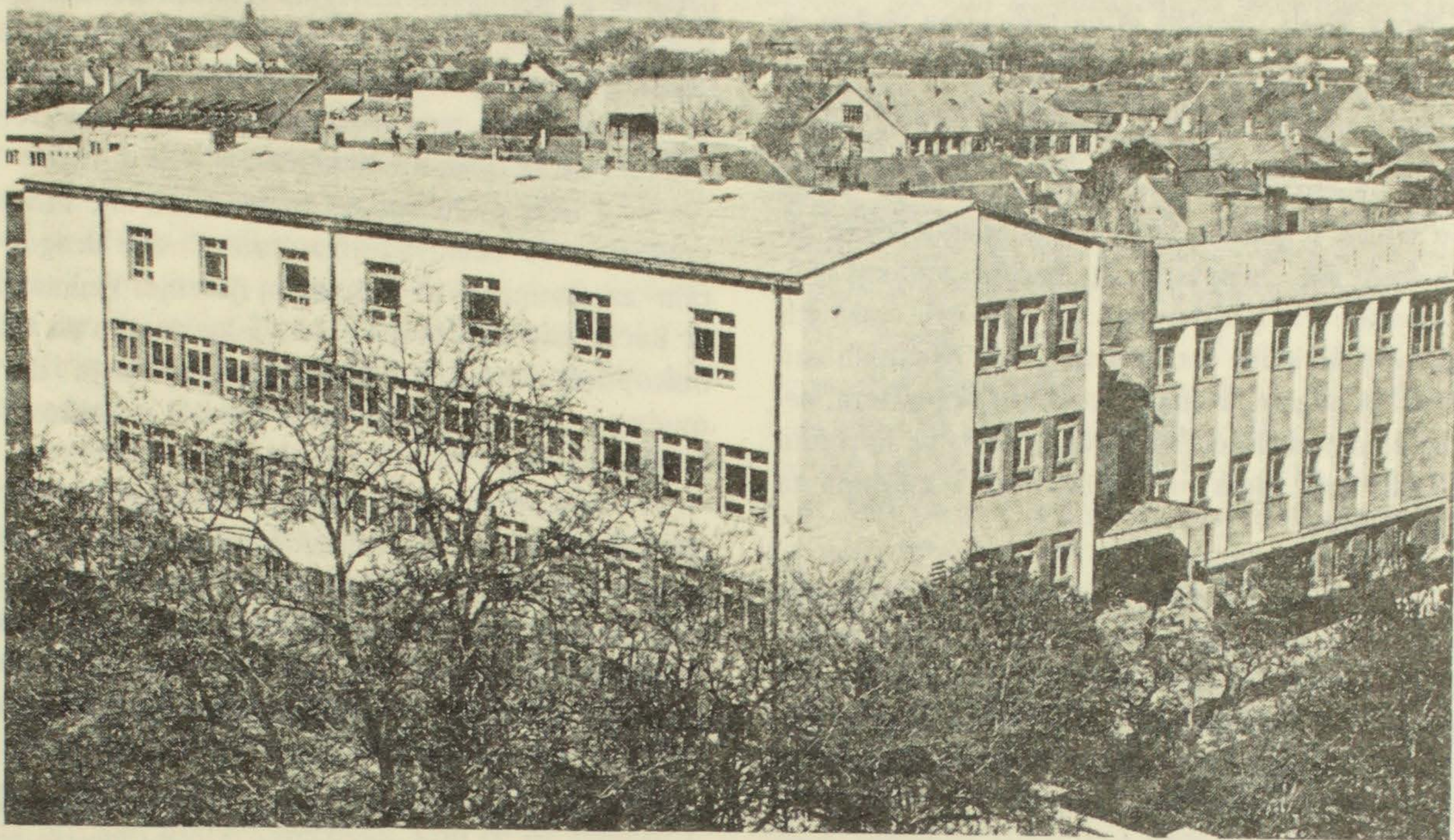
Autor može biti zadovoljan, jer je učinio veliko djelo svome narodu, a to mu je bila želja.

Subotica, 25. ožujka 1987.

Vojmir

Nova zgrada sjemeništa "Paulinum" u Subotici

OD STAROG DO NOVOG "PAULINUMA"

(Povodom 25. godišnjice NOVOG "PAULINUMA")

Svršetkom prvog svjetskog rata g. 1918. gotovo tri četvrtine Kaločke i Bačke nadbiskupije svojim teritorijem pripojeno je Jugoslaviji. To je bio razlog da je sv. Stolica ustanovila posebnu Apostolsku Administraturu 13. 02. 1923. god. sa sjedištem u Subotici, a direktno je bila podložna sv. Stoli.

Prvi administrator postaje župnik sv. Terezije Msgr. Lajčo Budanović, koji je 1. svibnja 1927. god. posvećen za biskupa.

Prva briga, još kao administratora, bila je: odgojiti svećenički podmladak. Iz samog grada skupilo se dvadesetak dječaka, koji su stanovali kod svojih kuća, a ujutro su slušali sv. misu u katedrali u 7 sati, zatim dobili doručak u zgradi "Katoličkog kruga". Iza toga su pošli na pouku u državnu gimnaziju. Poslije podne od 2 do 3 sata opet su se okupili u "Katoličkom krugu" na zajednički studij (učenje). To se u Subotici počelo ostvarivati odmah nakon uspostave Administrature. Slično je bilo i u Senti, gdje su dječaci bili smješteni u zgradi župe sv. Stjepana.

Početkom školske 1925/26. god. nastavlja se malo sjemenište u Baču kroz tri godine. Tamo se učenici poučavaju u svim predmetima i na koncu školske godine polažu ispite na državnoj gimnaziji u Subotici.

Preokret je nastao školske 1928/29. god. kada su bački seminarci (oko 150) prešli na daljnje školovanje na glasovitoj Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Travniku, koju su vodili oci isusovci.

Takvo stanje je trajalo sve do 1937. god. Te godine od familije Prokeš kupljena je zgrada u Subotici, u ulici M. Gupca (danas br. 8 i 10). Godine 1938. u ponedjeljak, 4. srpnja u 6 sati navečer svečano je blagoslovljena zgrada novog katoličkog zavoda, koji je po zaštitniku Bačke biskupije dobio ime "Paulinum".

Posvetu je obavio administrator biskup Msgr. Lajčo Budanović, a prisustvuju: generalni vikar g. Blaško Rajić, apatinski opat dr. Jakob Egert, starobćejski opat Franjo Petranji, župnik iz Bača dr. Stjepan Tumbas, župnik iz Žednika g. Petar Evetović, župnik iz Sombora g. Ante Skenderović, župnik iz Bajmoka g. Lenard Hegedüs, subotički dekan g. Franjo Bertron i cjelokupno svećenstvo Subotice i okoline. Bio je prisutan i predsjednik grada g. ing. Ivan Ivandekić, dr. Maća Evetović, dr. Karlo Hoffman, g. Prokeš sa suprugom, dr. Mihovil Katanec i predstavnici Crkvenih općina u Subotici.

U svečanoj sali na prvom katu, biskup L. Budanović je pozdravio sve prisutne i očito razdragan što je dao Crkvi i vjernicima jednu novu instituciju, rekao je između ostalog:

"Tajne budućnosti nisu nam otkrivene, ali živi u nama nada da će ova institucija postati najveća moralna vrijednost ovoga grada. Živi u nama nada da će omladina, koja će se ovdje odgajati, biti cijeloj okolini i našoj Bačkoj biskupiji na ponos i od osobite koristi. U vremenu moralne dekadance, u ovome će domu omladina primati svjetlo Kristovo da zna cijeniti Krista i njegova vječna nepromjenljiva načela; u

ovome će se domu odgajati omladina za ljubav prema bližnjemu.

Uzgoj mora imati i graditi se na temeljima vječne istine, koja je stalna, uzvišena i nepromjenljiva kao i sam Bog. Kršćanstvo i njegove istine nisu djelo čovjeka, nego Bogočovjeka, Sina Božjega, koji je sam put, istina i život. Ljudske nauke mogu dati melema na ljudske rane. Ali koja je nauka donijela toliko svjetla u ljudske duše, koja je nauka toliko utjecala na one nekulturne i neprosvjecene narode kao baš nauka Kristova? Izmišljotine ljudske nemaju stalnosti, svaki čas se mijenjaju, ali vjerske istine ostaju uvijek. Bez ovakvih istina nema stalnosti u odgoju, nema postojanosti karaktera, nema čestitog vladanja omladine. Bez vječnih istina ne možemo uzgojiti omladinu, koja mora biti požrtvovna i spremna za borbu za vječne ideale”.

Poslije ovog govora počele su ceremonije posvećenja zgrade u novoj uredjenoj kapelici. Posvetu je obavio u kapelici i u prizemlju sam Msgr. Lajčo Budanović uz asistenciju, a onda je gornji kat posvetio g. Blaško Rajić, lijevo krilo zgrade dr. Jakob Egert, desno krilo g. Franjo Petranji, zgradu sa dvorišne strane g. Lenard Hegedüs.

Prvi stanovnici ovog zdanja bili su svećenici, koji su obavili duhovne vježbe, koje je vodio isusovac o. Stjepan Poglajen.

Sredinom mjeseca skupili su se ovdje bački bogoslovi, koji su u Subotici i okolici proveli jedan dio svojih ferija.

Početkom školske 1938/39. god. u zavodu je već bilo 110 pitomaca, koji ovdje imaju potpuni smještaj, a pohađaju državnu gimnaziju u Subotici. Rektor zavoda je g. Ante Vojnić Tunić, a prvi prefekt g. Ante Kopunović, a njega nasljeđuje g. Franjo Vujković, koji je dočekaao i komesara katoličkog nadbiskupa za vrijeme rata. To je bio Ilyás József. On nije odsjeo u zgradi biskupije, nego je svoj ured stavio u zgradu Paulinuma.

Za vrijeme komesara, zavod dobiva i drugu namjenu. Tada se u njemu spremaju mladići za svećenički stalež, ali s njima zajedno i oni koji će preuzimati i laička zvanja. Sve to trajalo je do konca rata, kada zavod prestaje sa svojim radom, a zgrada služi i kao vojna bolnica, a kasnije za razne ustanove; najviše je poznata kao MEŠC (Mašinsko-elektrotehnički školski centar). Nije loše da podsjetimo stotine mladića i djevojaka, koji su u tom školskom centru stekli svoje obrazovanje, da su to postigli u zgradi, koja je bila vlasništvo Crkve!

Koliko je biskupu Budanoviću stalo da ostvari svoje sjemenište, pokazuje i njegova briga da osposobi kadar svećenika, koji bi bili profesori, kvalificirani da pred državom može tražiti pravo javnosti za konfesionalnu gimnaziju, poput onih u Travniku, Zagrebu, Visokom, Sinju i dr. Neka barem budu spomenuti: Aleksa Kokić za slavistiku (umro je 1940. god. na Cetinju kao vojnik), Marin Vakoš za geografiju i filozofiju, Albe Šokčić za opću i nacionalnu povijest (kasnije je predavao na državnoj gimnaziji u Varaždinu i na nadbiskupskoj gimnaziji u Zagrebu), Károly Mészáros za matematiku i fiziku (kasnije doktorirao iz fizike u Budimpešti

i predavao na preparandiji č. sestara u Kaloči), Josip Haltmayer za latinski i grčki (diplomirao u Budimpešti i radi i brine se za njemačke izbjeglice), Marin Šemudvarac za biologiju i kemiju, koji je ove predmete predavao na Nadbiskupskoj gimnaziji u Zagrebu do povratka u Suboticu. On je za vrijeme svoga rada u Zagrebu stekao znanstveni stupanj doktora na Teološkom fakultetu.

I ovaj poduhvat sa profesorima nije biskupu Budanoviću donio očekivane rezultate. Poslije drugog svjetskog rata za seminarce se ipak našlo rješenje. Većina seminaraca iz Bačke završava svoje gimnazijske studije na velikoj Nadbiskupskoj gimnaziji u Zagrebu, gdje predaju i dr. Marin Šemudvarac, kasnije i prof. Albe Šokčić u kojima i seminarci iz Bačke gledaju svoje sunarodnjake.

Nakon smrti biskupa L. Budanovića 1958. god. Sv. Stolica imenovala je administratorom ovog teritorija biskupa Msgr. Matišu Zvekanovića. On još kao pomoćni biskup, a kasnije kao ordinarij, uočio je veliko pomanjkanje svećenika. Da ublaži ovu nestašicu, zamislio je obnoviti sjemenište, ali ovaj put uz sjemenište i odgovarajuću školu.

Služeći se pravom Ustava, prezentirana su građanskim vlastima 1. 06. 1962. god. pravila sjemeništa i škole. Sv. Pavlu je povjereno da ponovno uzme u zaštitu bačko sjemenište i njegove seminarce.

Za smještaj seminaraca adaptirane su prostorije u župi sv. Terezije, a za školske razrede preuzete su prostorije u zgradi bivšeg “Katoličkog kruga” u Subotici.

1. 09. 1962. god. (dakle prije 25 godina) počela je redovna obuka sa dva razreda u kojima je bilo 43 učenika. Kad je škola prerasla u potpunu gimnaziju, postale su prostorije u župi premalene i zatim je počela priprava za gradnju novog sjemeništa. Za dobivanje dozvole za gradnju ovog objekta posebna zahvalnost ide beogradskom ondašnjem nadbiskupu dr. Josipu Ujčiću, koji je svojim zalaganjem i ugledom pred državnim vlastima omogućio ovo ostvarenje.

Gradnja je brzo napredovala, a kod toga treba posebno istaći da su sami pitomci mnoge pripremne radove obavili, često puta i po najvećoj zimi. Posveta temeljnog kamena obavljena je 1. 09. 1963. god. U povelji, koja je uzidana u temelje, navode se motivi i razlozi zašto se gradi novo sjemenište i koji mu je cilj. Posebno je naglašeno u povelji da je sjemenište gradjeno na uspomenu II Vatikanskog koncila, u spomen 1100. god. prolaska braće Ćirila i Metoda u Moravsku i u čast Majci Božjoj Fatimskoj, kojoj je posvećeno sjemenišna kapela.

Uz sve ove datume neka bude istaknuta čestitka, koja je u jutarnjim časovima stigla u biskupiju: papa Ivan XXIII. čestita i šalje blagoslov upravo na dan početka nove škole!

Prvi voditelji novog sjemeništa bili su: dr. Marin Šemudvarac - direktor, Blaško Dekanj - prefekt, István Léner - duhovnik. Među prvim profesorima nalaze se: dr. Maća Evetović, ing. Ivan Ivandekić, o. Dionizije Andrašec, Marko Kopunović, Marin Vakoš, Ivan Ljubas.

Nakon prvih godina svoga rada "Paulinum" postaje zavod u kojem, pored seminaraca Bačke biskupije, nalaze se i mladići iz Beogradske, Banatske, Sarajevske, Banjalučke, Mostarske, Skopske i Križevačke biskupije. "Paulinum" postaje zavod sa međunacionalnim obilježjem u kojem žive seminarc i hrvatske, mađarske, slovačke, njemačke, albanske, rusinske, srpske i makedonske nacionalnosti. Pri jednom posjetu, koji je učinio, sada već pokojni pronuncij iz Beograda g. Mario Cagna ovom zavodu, seminarc i su ga pozdravili na sedam raznih jezika. To se toliko njega dojmilo da je rekao: "Ovo je malo čudo da mladići tolikih nacionalnosti zajedno uče, odgajaju se i žive u miru".

Na spomendan sv. Pavla 30. 06. 1965. god. otvoreno je i svečano blagoslovljeno novo sjemenište. Svečanost je počela prenošenjem kipa Majke Božje Fatimske iz biskupske kapelice u kapelu novosagrađenog sjemeništa. Na oltaru, okrenutom prema narodu i s tabernakulom prikladno smještenim i dobro vidljivim, i s velikim križem koji se diže iznad oltara, održao je svečani pontifikal subotički biskup Msgr. Matija Zvekanović, uz prigodnu homiliju. On je naglasio da će se u ovom zavodu, u Pavlovu duhu, po koncilskim smjernicama odgajati budući svećenici, koji će po Bačkoj i drugim krajevima naše zemlje širiti Riječ Božju i kraljevstvo Kristovo.

Ovoj svečanosti prisustvovali su visoki gosti: iz Beograda nadbiskup dr G. Bugatko, iz Skoplja biskup dr. S. Čekada, iz Djakova biskup Msgr. S. Bäuerlein, iz Kotora Msgr. Gracija Ivanović, te gotovo svi svećenici iz Bačke, kao i predstavnici dječaćkih sjemeništa iz cijele zemlje. Brzjavne

čestitke poslali su Sv. Otac Pavao VI, Državno tajništvo Sv. Stolice, sekretar kongregacije za sjemeništa, kardinal Šeper iz Zagreba i mnogi drugi.

Dobro je spomenuti da su drugi dan nakon posvete imali zajednički sastanak predstavnici svih dječaćkih sjemeništa. Sastanak je upriličio dr. Šemudvarac i zaključili da se takvi sastanci održavaju svake godine i da se na njima raspravljaju problemi od zajedničkog interesa za naša sjemeništa. Tu je u Subotici nikla klica za ovakve kasnije sastanke.

Prošlo je, hvala Bogu, 25 god. jednog zavoda. Računa se da je kroz to vrijeme zaređeno 89 svećenika iz raznih biskupija, od toga za našu Subotičku biskupiju 48 svećenika. Ne zaboravimo ni veliki broj naših laika, koji prodjoše kroz ovaj zavod i sa zahvalnošću se njega sjećaju. Svima njima vrata "Paulinuma" uvijek su otvorena, kako to često napominje subotički biskup.

Prošlo je, dakle, dvadeset i pet godina jednog zavoda. To je svakako obljetnica koja se ne smije i ne može mimoći. Neka ovaj zavod i nakon ove obljetnice bude trajan i vidan spomenik Subotičke biskupije na II Vatikanski koncil. U njemu je izgrađena vjernost i ljubav svećenstva i Božjeg naroda prema Crkvi Kristovoj i njezinom velikom udjelu u današnjem svijetu. Želja nam je da Gospodin i u buduće šalje što više poslenika u svoju žetvu, kojoj su potrebni odani i vjerni žeteoci u današnjem svijetu.

U Subotici, 25. siječnja 1987.,
dr. Marin Šemudvarac

Stara zgrada sjemeništa "Paulinum" (Matije Gupca ul. br. 8 - 10)

HODOČAŠĆE SV. KLIMENTU I NAUMU U OHRID

Dvadesetak svećenika i četiri bogoslova, u organizaciji Liturgijskog vijeća Subotičke biskupije, hodočastilo je na grobove dvojice učenika sv. Braće Ćirila i Metoda, 22. travnja o.g. a u povodu prve obljetnice odredbe sv. Oca Ivana Pavla II da se kult učenika sv. Braće proširuje na cijelu Crkvu u Jugoslaviji. Ubilježbom u martirologij opće Crkve, njihovo se štovanje praktično proširilo na cijelu Crkvu; želilo se na taj način obilježiti ovu značajnu odluku sv. Oca.

Ovo hodočašće je organizirano kao „emaus“ – uskršnji izlet subotičkih svećenika i imalo je izrazito ekumenski karakter.

Na svom putu do Ohrida ova skupina svećenika posjetila je Žiču, znameniti manastir Srpsko-pravoslavne crkve. Razgledala je povijesne znamenitosti ovoga manastira, koji je istovremeno i rezidencija žičkoga episkopa Stefana. U sklopu razgledanja samostana razgledali smo ikonopisnu radionicu, gdje desetak monahinja veoma vješto izrađuju kopije poznatih ikona iz raznih obližnjih manastira, pa i šire. Veoma ljubazno nas je primio episkop Stefan, sa kojim smo izmjenili pozdrave i zatim izvjesno vrijeme proveli u veoma srdačnom i otvorenom razgovoru, uglavnom o pastoralnoj problematici koja nam je u mnogomu gotovo ista.

Druga postaja bila je u povijesnoj Studenici, manastiru veoma značajnom za život Crkve među Srbima, a koja je prošle godine proslavila 800. obljetnicu.

Razgledavši povijesne i umjetničke vrijednosti ovog objekta, ispraćeni ljubaznošću braće i poglavara ove redovničke zajednice, produžismo put do Letnice, poznatog katoličkog marijanskog svetišta na Kosovu, gdje smo proslavili Euharistiju.

22. travnja u prijepodnevnim satima stigismo na Ohrid, gdje nas je dočekaio mladi župnik crkve sv. Georgija g. Dimitrije Kočovski, koji nam se stavio i svojim znanjem, a još više ljubavlju na raspolaganje. Poveo nas je u razgledanje starog povijesnog dijela grada i njegovih svetišta.

Nakon što nas je upoznao sa poviješću grada, upoznao nas je sa činjenicom da Ohrid upravo proslavlja 1100. obljetnicu dolaska sv. Klimenta i Nauma, jer su poslije Metodove smrti svi njegovi učenici bili prognani iz Moravske.

Posjetili smo samostan sv. Pantelejmona, gdje je bilo sjedište djelovanja sv. Klimenta. U tim je prostorima sv. Kliment prevodio spise sa grčkog na staroslavenski i pisao starim slavenskim pismom, glagoljicom. Kroz tu njegovu školu od 886–916. godine prošlo je oko tri i pol tisuće djaka, što je za ono vrijeme svjetski rekord. Tako je Ohrid pretekao sva evropska sveučilišta. Danas su to ostaci jedne džamije, koju su načinili Turci nad ruševinama toga samostana i crkve.

Sada je to sve lijepo rekonstruirano, tako da se vidi prvobitni izgled toga samostana. Tu je i grob sv. Klimenta.

Posjetili smo crkvu sv. Klimenta u kojoj su se do 1952. godine čuvala i relikvije sv. Klimenta, a danas je i ona,

radi veoma vrijednih fresaka iz 13. i 14. stoljeća, pretvorena u muzej. Liturgija se služi svega nekoliko puta godišnje.

Zatim smo posjetili katedralnu crkvu ohridskih arhiepiskopa, sv. Sofije, koja je također pretvorena u muzej, a prije toga od 16. stoljeća bila je džamija. Tek poslije II svjetskog rata skinuta je žbuka i nadene su prekrasne freske sa najstarijim likovima sv. Braće Ćirila i Metoda i njihovih učenika. U ovoj se crkvi obavlja izbor vrhovnog poglavara Makedonske Pravoslavne crkve, koji su nasljednici sv. Klimenta Ohridskog.

Slijedio je posjet samostanu sv. Nauma, također učniku sv. Braće. Taj je samostan smješten uz samu državnu granicu sa Albanijom. U samostanskoj crkvi iz 10. stoljeća pogledali smo izvanredno sačuvane freske na grobu sv. Nauma, poznatog iscjelitelja. Obnovismo svoju vjeru i pomolismo se za jedinstvo Crkve i za našu trpeću braću u susjednoj Albaniji, koji trpe radi svoje vjere.

Kao kruna našeg hodočašća bila je svečana Večernja, koju smo otpjevali pred relikvijama sv. Klimenta u crkvi sv. Nikole, gdje se čuvaju. Večernja se pjevala na latinskom i hrvatskom jeziku. Prije početka Večernje u ime svećenika hodočasnika, mitropolita australskoga g. Timoteja, administratora eparhije kičevsko-debarske sa sjedištem u Ohridu, pozdravio je svećenik Lazar Ivan Krmpotić, izrazivši radost da u svom hodu prema konačnom jedinstvu imamo još jednu zajedničku točku, a to su sv. Učenici sv. Solunske Braće Ćirila i Metoda, koje od prošle godine i Zapadna Crkva časti kao svece. U svom odgovoru mitropolit Timotej je izrazio radost radi ovoga susreta i nadu da ćemo se i u buduću susretati.

Poslije Večernje, g. mitropolit nas je srdačno primio i zadržao se s nama u razgovoru. Dan je završen koncelebriranim Misom u katoličkoj kapeli, posvećenoj sv. Braći Ćirilu i Metodu.

Na povratku smo se zaustavili u Skopju, razgledavši starine ovoga grada i nova zdanja, sagrađena nakon katastrofalnog potresa 1963. godine.

Prikazali smo sv. Misu u novoj katoličkoj katedrali presv. Srca Isusova. Skupinu hodočasnika je primio u posebnu audijenciju poglavar Makedonske Pravoslavne crkve, Njegovog blaženstva, gospodin Gavril, arhiepiskop ohridski. Gospodina arhiepiskopa je u ime hodočasnika pozdravio Mons. József Rehák, generalni vikar Subotičke biskupije. Na to je g. arhiepiskop veoma srdačno zahvalio i izrazio želju da bismo se ponovno susreli, a zatim je razgovor potekao o suvremenim vjerskim i pastoralnim problemima, sa kojima se u svojoj dušobrižničkoj praksi susreću obje Crkve.

Zatim su hodočasnici posjetili katoličkog biskupa skopsko-prizrenskog Mons. Joakima Herbuta u njegovoj rezidenciji. On nas je zadržao na objedu. U riječima pozdrava, biskup je istakao povezanost Skopske i Subotičke biskupije, kako radi svoje višenacionalnosti, tako i radi sjemeništa „Pau-

linum" u Subotici, u kojem su se školovali mnogi svećenici Skopsko-prizrenske biskupije. Subotička biskupija je dala veliku misionarku Kosova s. Otiliju Krammer, redovnicu Družbe „Kćeri Božje Ljubavi“; koja već 25 godina radi na Kosovu.

Puni dojmova, razmišljajući o velikoj poruci sv. Solunske Braće i njihovih učenika našem vremenu, radi koje ih je papa Ivan Pavao II i proglasio zaštitnicima Evrope, vratili smo se duhovno bogatiji u svoju Bačku.

L I K

DEKANATSKO HODOČAŠĆE SV. JOSIPU U DERONJE

Jedina crkva, posvećena sv. Josipu u jugozapadnoj Bačkoj pa i u cijelom Podunavlju je crkva sv. Josipa u Deronjama, podignuta 1805. godine, a od 1945. godine spada među tzv. „pasivne crkve“, koje su u ratnom i poratnom razdoblju izgubile svoje vjernike.

Na svojim mjesečnim rekolekcijama svećenici Bačkoga dekanata željeli su obilježiti ovu jubilarnu godinu sv. Josipa pa su i sami imali nekoliko rekolekcija u kojima su promatrali lik sv. Josipa i njegovu poruku našim vremenima.

Zatim su u siječnju ove godine, na redovitim duhovnim obnovama za župske aktiviste, ministrante, pjevače, čitače, članove Pastoralnih vijeća razmišljali o liku sv. Josipa i njegovoj poruci i ulozi u životu ove naše mjesne Crkve.

Iz tih susreta rodila se je misao da se kao Dekanat skupimo u jednoj crkvi, posvećenoj sv. Josipu, i tako je izbor pao na Deronje, danas čisto pravoslavno selo, sa svega tričestiri katoličke obitelji.

3. svibnja 1987. godine u 16 sati, sakupio se cijeli Bački dekanat u crkvi sv. Josipa u Deronjama. Prije sv. Mise bila je prilika za sv. ispovijed. Okupili su se svećenici cijeloga dekanata i vjernici iz sviju župa dekanata. Svečanu koncelebriranu sv. Misu predvodio je bački dekan Lazar Ivan Krmpotić. Na početku sv. Mise pozdravio je na četiri jezika vjernike koji su se okupili na ovo slavlje, a bilo je ondje osim Hrvata, Slovaka, Mađara i po koji Nijemac. Dekan je u homiliji razmatrao o sv. Josipu, kojem je Bog povjerio ono što je najveće imao, tj. svoga Sina, a naši predi su u veoma teškim prilikama baš tomu mužu iskazali povjerenje time da su mu sudbinu naroda i Crkve povjerili u ruke.

Mi danas, sa istom vjerom obnavljamo zavjet naših očeva i ponovno u njegove ruke stavljamo svoju sudbinu. U završnom dijelu homilije, dekan je pozvao na molitvu da nam sv. Josip pomogne da razumijemo poziv Crkve na gradnju civilizacije života i ljubavi, o kojoj tako često govori i naš sv. Otac Ivan Pavao II.

U tiho svibanjsko predvečerje, božji narod Bačkoga dekanata se razišao po svojim selima i gradovima, ohrabren Josipovom porukom i zaštitom.

Z. K.

PROŠTENJA U KAPELI SV. ANTUNA PUSTINJAKA U ŠUMI KOD BAČA

Na prijedlog bačkog upravitelja župe Slavka Večerina promijenjeni su dani hodočašćenja u drevnu kapelu sv. Antuna Pustinjaka na Feliću u šumi, nedaleko od Bača.

Umjesto treći dan Uskrsa, uzet je drugi dan Uskrsa, kao hodočašće same bačke župe u kapelu sv. Antuna. To se pokazalo kao veoma dobar potez, jer je odaziv bio veoma lijep. Veliki broj traktora i osobnih vozila pošlo je do kapele sada novim putem koji od Vranjaka vodi do kapele. Cesta je internog karaktera i lijepo je asfaltirana, tako da je Bačlijama sada daleko kraći put do kapele. Onima koji dolaze iz Plavne, Mladenova i Bačke Palanke, daleko je kraći pristup preko Gatare, gdje je još ranije asfaltirana cesta. Tako je konačno otvoren pristup kapeli sa obje strane.

Na svojoj proljetnoj koroni svećenici Bačkog dekanata su također dogovorno promijenili treći dan Duhova tj. utorak poslije Duhova na Duhovski ponedjeljak kao hodočasnički dan cijeloga Bačkoga dekanata. I ovaj potez se pokazao kao pastoralno opravdan, jer se drugi dan Duhova svetkuje kao neradni dan, a ljudi u te dane rado izidu u prirodu koja je ovdje veoma lijepa.

Slavlje je predvodio bački dekan Lazar Ivan Krmpotić koji je održao homiliju o značenju Marijine godine. Bilo je prisutno oko 300 duša, a veći dio prisutnih je pristupio svetoj pričesti.

Z. K.

D U R D I N

SESTRE „KĆERI MILOSRDA“ ORGANIZIRALE DUHOVNE VJEŽBE

9. i 10. svibnja ove godine održane su u Durđinu DUHOVNE VJEŽBE za djevojke. Bilo je nazočno oko 20 djevojaka - uzrasta 15–18 godina, uglavnom iz Subotice i Sombora.

Ovaj sastanak organizirale su sestre katehistice koje rade u Subotičkoj biskupiji. To je prvi takav pokušaj sestara u ovoj biskupiji. U drugim biskupijama i nadbiskupijama to se radi već 3–4 godine. Domaći župnik vlč. MARIJAN ĐUKIĆ iz Durđina nas je velikog srca primio. Na njegovoj suradnji i velikodušnosti od srca se zahvaljujemo.

Gost i predavač bio je vlč. župnik JOSIP PEKANOVIĆ iz Sombora.

„Kojim putem krenuti? Koji je moj najvažniji zadatak u životu? Može li kršćanin ostvariti sebe u svim zvanjima i kako? Koje zvanje odabrati?“ Bila su pitanja tih dana. U srcima mnogih možda već tinja to zvanje. Treba samo jedan odvažan korak da se otkrije.

Duhovne vježbe bile su za učenice pravo duhovno osveženje. To je bio poticaj za daljnji duhovni rast u svakodnevnom poslu.

Nadamo se da će ovih dana uroditi duhovnim plodom.

s. Fanita

K O N C E R T K A T E D R A L N O G Z B O R A „A L B E V I D A K O V I Ć”

u Subotici, 26. IV 1987. u 19 sati
u katedrali - bazilici sv. Terezije

Već je postala tradicija da katedralni zbor „Albe Vidaković” priređuje godišnji koncert i tako obogati naša kulturna zbivanja.

U subotičkoj crkvi sv. Terezije, sada katedrali - bazilici, tokom njezine povijesti bilo je više crkvenih zborova. Sadašnji katedralni zbor djeluje od jeseni 1973. god. od proslave 200. obljetnice katedrale, a od 1980. god. nosi ime velikog subotičkog i bunjevačkog sina, hrvatskog skladatelja i muzikologa Albe Vidakovića.

Ove godine katedralni zbor ovaj svoj godišnji koncert priredio je u čast tri obljetnice koje se završavaju ove godine, a to su:

- 50. obljetnica *Ilade *Ise pokojnog Albe Vidakovića,
- 20. obljetnica smrti poznatog šokačkog hrvatskog kulturnog radnika i kompozitora dr Josipa Andrića
- 70. obljetnica rođenja subotičkog hrvatskog kompozitora Milana Asića, koji je preminuo prošle godine.

Dr JOSIP ANDRIĆ

Dr Josip Andrić je poznati hrvatski kulturni radnik i skladatelj brojnih kompozicija.

Rodio se 14. ožujka 1894. god. u Bukinu (danas *Iladenovo) nedaleko od Bačke Palanke. Osnovnu školu je završio u Moroviću (u Srijemu), jer tamo se njegov otac preselio.

Godine 1905. je pošao u gimnaziju u Slavonskoj Požegi, gdje je maturirao 16. lipnja 1913. god.

Poslije mature upisao se na Pravni fakultet u Zagrebu, gdje je apsolvirao 1917. god. Paralelno je dvije godine studirao i na Trgovačkom fakultetu u Pragu.

Nakon prvog svjetskog rata surađivao je u pojedinim zagrebačkim novinama i listovima, ili je bio njihov urednik, ili član redakcije.

12. veljače 1921. god. izabran je za glavnog urednika Hrvatskog književnog društva sv. Jeronima u Zagrebu i na toj dužnosti je ostao preko 30 godina, uređujući sva jeronimska izdanja i časopise od kojih je najpoznatija „Obitelj”.

Dr Josip Andrić se bavio i književnim radom, a objavio je više zbirki pripovjedaka i dva romana.

Poznat je njegov muzikološki i kompozitorski rad. Bio je aktivni član raznih muzičkih društava, a kao muzikolog svestrano je proučavao, skupljao i zapisivao narodne melodije u Bačkoj, Srijemu i Slavoniji.

Od bogatog kompozitorskog rada treba istaći da je dr Josip Andrić uglazbio prvu bunjevačku operu „Dužijanca” u

dva čina, a praižvedba je bila u subotičkom kazalištu 29. travnja 1953. god.

Treba istaći njegove simfonijske plesove, kantate i klavirske kompozicije. Posebno mjesto zauzimaju kompozicije za tamburaški orkestar, osobito kola.

Pored drugih kompozicija, svom rodnom kraju je posvetio operetu „Na vrbi svirala”. Radnja se događa u selu Plavna (u južnoj Bačkoj). Tamo su amateri izveli ovu operetu 1. veljače 1956. god. To je prvo muzičko - scensko djelo iz života bačkih Šokaca (kao što je opera „Dužijanca” iz života Bunjevaca).

Takodjer je uglazbio čitav niz crkvenih pjesama, osobito marijanskih.

Iz ovog kratkog prikaza vidimo bogatstvo djelovanja dr Josipa Andrića, ali je on među Bunjevcima i Šokcima veoma malo poznat. Umro je 7. XII 1967. god. u Zagrebu, gdje je i sahranjen na groblju Mirogoj.

P R O G R A M K O N C E R T A

Nastupio je katedralni zbor „Albe Vidaković” pod ravnanjem s. Mirjam Pandžić, a na orguljama je pratila s. Imakulata Malinka, gošća iz Zagreba.

Kao prva točka koncerta bio je choral „Tertia Die”. To je prvi stav iz Partite za orgulje i mješoviti zbor na temu hrvatske pjesme „Uskrsnu Isus doista”, koju je 1969. god. uglazbio suvremeni njemački polifoničar i docent na Akademiji za crkvenu glazbu u Regensburgu u Zapadnoj Njemačkoj.

Choral „Tertia Die” na orguljama je izvela s. Imakulata Malinka.

Na programu koncerta takodjer je bio gregorijanski koral. To je staro kršćansko jednoglasno pjevanje, koje je nastalo s liturgijom i za liturgiju. Koral je njegovan kroz vjekove u samostanima. Redovnici, osobito benediktinci, svom ljubavlju su ga čuvali i obogaćivali novim melodijama. Naziv koral je nastao od latinskog „cantus coralis” tj. zborna pjevanje.

Rimski koral zove se gregorijanski po papi Grguru Velikom, koji je u šestom stoljeću dobrim dijelom sakupio i uređio koralne melodije.

U devetom stoljeću su nastali novi oblici pjevanja, a to su sekvence (posljednice), koje su postale veoma omiljene. Zato je tokom sljedećih stoljeća nastalo mnogo sekvenci, ali Tridentinski koncil (1545 - 1563.) ostavio ih je u liturgiji samo pet, a to su:

1. Uskrsna sekvenca „Victime paschali laudes” (Žrtvi uskrsnici slavu pjevajte).

2. Duhovska s. „Veni Sancte Spiritus” (Dođi Duše Presveti).

3. Tjelovska s. „Lauda Sion Salvatore” (Sion hvali Stvoritelja).

4. Sekvenca za Sedam žalosti „Stabat Mater” (Stala plaćuć tužna Mati).

5. Mrtvačka s. „Dies irae, dies illa” (Dan srdžbe, dan onaj).

Mješoviti zbor je otpjevao dvije gregorijanske melodije: Uskrsnu sekvencu i Aleluja.

Na programu koncerta bio je i Wolfgang Amadeus Mozart, jedan od najvećih svjetskih glazbenika (1756 - 1791. god.). Njegovu pjesmu „Laudate Dominum” pjevala je mezzosopran solo s. Cecilija Pleša, gošća iz Zagreba, s mješovitim zborom uz pratnju orgulja i flaute.

Jedna od najpoznatijih duhovnih kompozicija subotičkog kompozitora Milana Asića je „150. psalam”. Pjevala je solo sopran s. Karmela Kovačević s mješovitim zborom uz pratnju orgulja.

Također je bio zastupljen veliki češki kompozitor Antonin Dvořák (1841 - 1904. god.). Iz njegovog ciklusa „Biblicke pisne” s. Cecilija Pleša je otpjevala uz pratnju orgulja pjesme: Gospod Bog je pastir moj; Bože, pjesan novu; Zaklon moj; Pjevajte Gospodu pjesmu novu.

Od brojnih kompozicija, koje je uglazbio Albe Vidaković, na programu koncerta bile su pjesme „Zdravo, Majko Djevice” u izvođenju ženskog zbora, i „Magnificat” u izvođenju mješovitog zbora.

Dr Josip Andrić je bio velik štovatelj blaženog Nikole Tavelića. Njemu je posvetio pjesmu „Mučeniče Kristov” koju je pjevao mješoviti zbor uz pratnju orgulja.

Od velikih glazbenih djela Johanna Sebastijana Bacha (1685 - 1750.) poznat je njegov „Božićni oratorij”. Iz toga oratorija s. Cecilija Pleša pjevala je pjesmu „Pripremi se Sion” a mješoviti zbor je pjevao pjesmu „Ach, mein herzliebes Jesulein” (Ah, moj ljubljeni mali Isuse).

Poznate su brojne kompozicije za orgulje Albe Vidakovića. Na kraju programa s. Imakulata Malinka je izvela na orguljama njegovu Fantaziju i fugu u f - molu.

Za ovaj koncert katedralnog zbora „Albe Vidaković” možemo reći da je velik kulturni događaj i veliko obogaćenje u našem duhovnom životu u Subotici.

Treba pohvaliti skladno i sigurno pjevanje zbora, kako ženskog, tako i mješovitog. Njihovo pjevanje je dalo puninu i glasovnu cjelinu. Članovi zbora su dali sve od sebe i uspjeh nije izostao. To im je nagrada za trud. Svojim pjevanjem pružili su slušaocima lijepu trenutku duhovnog užitka.

Kao solisticu treba istaći sopran s. Karmelu Kovačević koja je vrlo lijepo i uspjelo otpjevala svoju točku s potpunom sigurnošću u svim glasovnim visinama.

Također treba dati posebno priznanje solistici s. Ceciliji Pleša, koja je imala velik udio u izvođenju programa. Vrlo uspjelo je otpjevala sve svoje točke i pokazala je veliko iskustvo pjevačice, koja ime lijep i blag glas, osobito u nekim visinama koje joj najviše odgovaraju.

Za obadvije solistice možemo reći da su svojim nastupom i pjevanjem pomogle ljepoti programa.

S. Imakulata Malinka je virtuozno odsvirala na orguljama svoje točke programa, a osobito treba istaći izvođenje Vidakovićeve Fantazije i fuge u f - molu, koju je svirala s istančanim osjećanjem za ritam i dinamiku. Pomogla je uspjehu ovog koncerta, jer je na orguljama pratila pjevanje svih točaka zbora.

Posebnu hvalu i zahvalnost zaslužuje dirigent zbora s. Mirjam Pandžić, što je imala snage i vještine da sa zborom pripremi ovaj bogat i lijep program koncerta.

Subotička katedrala - bazilika sv. Terezije svojim ambijentom i akustikom prikladno je mjesto za ovakve duhovne priredbe. Zato smo uvjereni da su posjetioci poslije koncerta pošli svojoj kući u duši bogatiji i u srcu sretniji zbog susreta s ljepotom glazbene umjetnosti.

Zato treba dati svestranu podršku požrtvovnom radu subotičkog katedralnog zbora „Albe Vidaković” i njihovom dirigentu koji ga s ljubavlju vodi.

Al - Be

SELENČA

LIJEPIM PJEVANJEM SLAVE BOGA

Mladi katolički vjernici su se osjetili potaknutima da i pjevanjem novih pjesama slave Boga. Uvježbali su više novih liturgijskih pjesama i nastupili na euharistijskim slavljinama u domaćoj župnoj crkvi i prigodom gostovanja u drugim župama. Prvi put su nastupili u domaćoj župnoj crkvi na blagdan Krštenja Gospodinova, a drugi put u nedjelju Dobrog Pastira. Nastupili su još s nekoliko pjesama i na Cvjetnicu. Mladi su pjevanjem novih pjesama gostovali i na euharistijskim slavljinama u Kisaču, Bačkom Petrovcu i Novom Sadu.

Također su nastupili i na Susretu mladih u Baču 2. V. o. g. Na ovom susretu grupa, u čijem su sastavu Kristina Ralbovsky, Dominika Ralbovsky i Karolina Slonka kao pjevači i Štefan Petraš te František Gašparovsky kao svirači, osvojila je prvo mjesto za tekst i glazbu pjesme na temu „Gdje da te susretnem, Gospodine”.

Prigodom prve sv. pričesti djece prvi puta je nastupio i mali dječji pjevački zbor. Pjevanje mladih i djece je uvježbala i vodila Kristina Ralbovsky.

Vjernici Selenče veoma su zadovoljni lijepim pjevanjem, kako mladih tako i dječjeg zbora. Zahvaljuju im što su im omogućili upoznati i čuti novi glazbeni izražaj crkvenih pjesama, pa žele i očekuju da više puta svojom pjesmom slave Boga, a drugima pruže ugodni doživljaj.

V.

POZIV...

SURADNICIMA I PRIJATELJIMA „SUBOTIČKE DANICE“

Najljepše zahvaljujemo svim suradnicima koji su na bilo koji način dali svoju suradnju u popunjavanju vrlo raznolikog sadržaja kalendara „Subotička Danica“ za 1987. godinu. Sadržaj je raznolik, a to je omogućeno Vašom raznolikom suradnjom koju ste priložili.

Zato Vas pozivamo da tu suradnju nastavite i priložite svoje priloge za novo godište našega kalendara, za 1988. godinu.

Također pozivamo i sve one, koji ovih godina nisu priložili svoju suradnju, da se priključe grupi suradnika i da pošalju svoju suradnju i tako doprinesu još bogatijem sadržaju našeg kalendara.

Poštovani suradnici, stari i novi, Vi znate sadržajni okvir našeg kalendara i lako se možete uključiti. Obradite temu za koju osjećate da je aktualna i da je treba obraditi. Također pišite o onim problemima koje osjećate u svom radu i mislite da o tome treba pisati za širu javnost.

Budući da su članci namijenjeni za kalendar, moraju biti ograničeni po svom obimu. Rukopis može imati najviše tri stranice, kucane strojem s proredom.

Pozivamo naše pjesnike, pjesnikinje i književnike da pošalju svoj prilog za naš kalendar, jer će njihovi umjetnički prilozi doprinjeti vrijednosti i zanimljivosti našeg kalendara.

Posebno zahvaljujemo svima koji su na bilo koji način pomogli da kalendar „Subotička Danica“ dođe u ruke našega naroda kome je i namijenjen. Bez Vaše pomoći bio bi uzaludan sav rad i trud uredništva našeg kalendara. Molimo i dalje Vašu nesebičnu pomoć.

Molimo sve suradnike da svoje priloge pošalju na adresu izdavača: Župni ured sv. Terezije, 24.000 Subotica, Hrambašićeva 7 ili na adresu odgovornog urednika: Lazar Ivan Krmpotić, 21.400 Bačka Palanka, Trg bratstva i jedinstva 28.

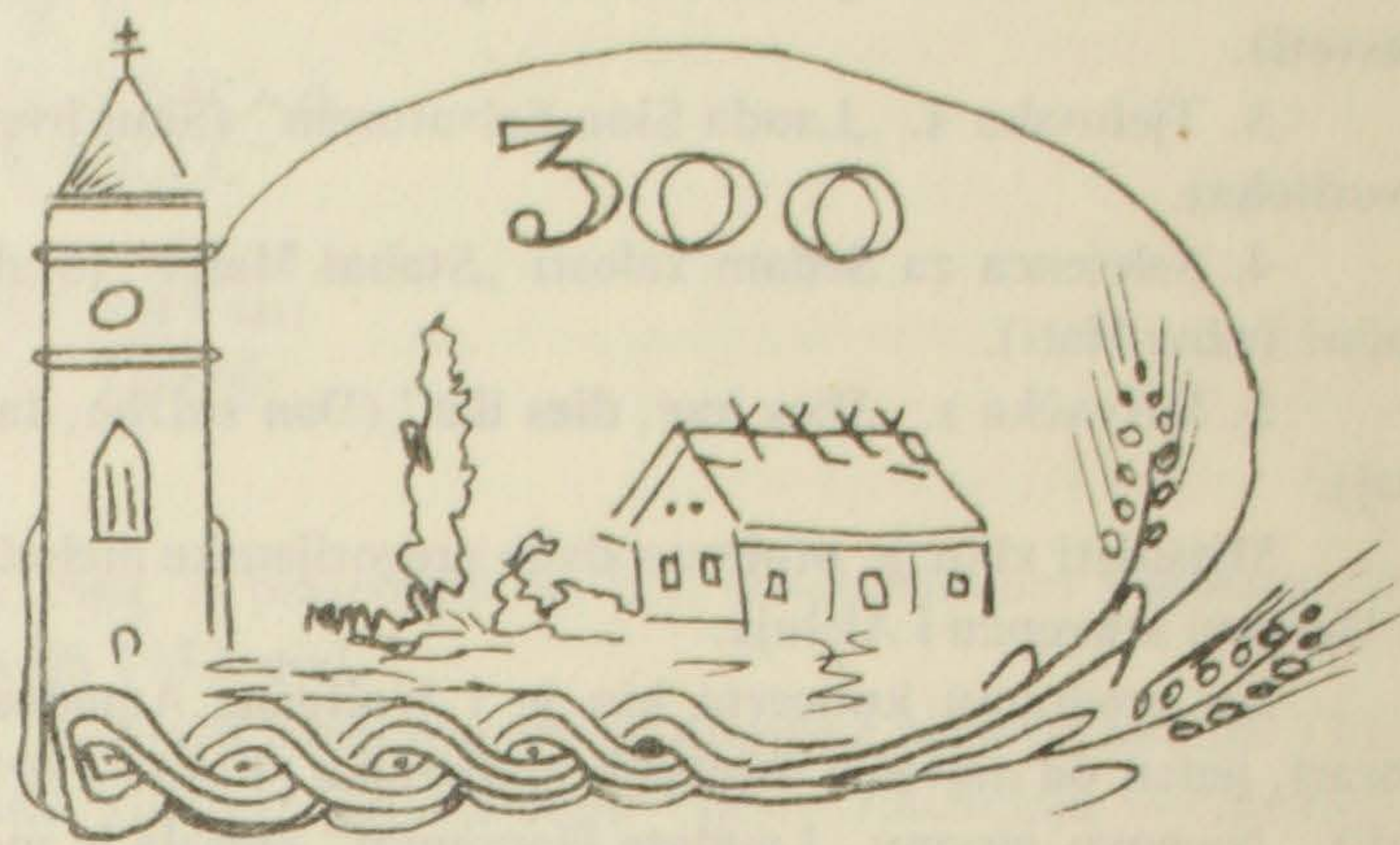
Svima hvala na suradnji i pomoći, jer samo zajedničkim radom i zalaganjem možemo učiniti velike stvari za puk koji nam je povjeren.

Uz poštovanje, pozdrav svima

Uredništvo kalendara

„SUBOTIČKA DANICA“

Subotica, 21. 06. 1987.

P O Z I V

PRIJATELJIMA I DOBROČINITELJIMA!

Uredništvo „BAČKOG KLASJA“ i „SUBOTIČKE DANICE“ čini velike napore da do Vas dođu ova izdanja. Stalne poteškoće stvara veliko poskupljenje tiskarskih i drugih troškova pa zato prodajna cijena ne može slijediti novčane izdatke za objavljivanje.

Ne možemo mnogo povećavati prodajnu cijenu, jer bi bila za mnoge čitaoce nepristupačna i prevelika.

Zato se obraćamo dobroj volji razumijevanju naših čitalaca, koji imaju mogućnosti, da svojim novčanim priložima pomognu u poteškoćama u kojima se nalazi uredništvo.

Svoje novčane priloge možete dati svojem župniku u mjestima, gdje se prodaju naša izdanja, ili poslati poštanskom uputnicom na adresu urednika ili administracije „Bačkog klasja“, koja je dolje naznačena.

Sve molimo za razumijevanje i pomoć, jer zajedničkim zalaganjem možemo učiniti velika djela. Svima najljepša HVALA!

UREDNIŠTVO

„BAČKO KLASJE“ — izdaje Bački dekanatski ured, Bačka Palanka. GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK mr LAZAR IVAN KRMPOTIĆ, 21400 Bačka Palanka, Trg bratstva i jedinstva 28. Telefon: (021) 740 — 468. Uređuje UREDNIČKO VIJEĆE. Suradnju i dopise šaljte na adresu odgovornog urednika. ADMINISTRACIJA LISTA: Župni ured Isusova Uskrsnuća, 24000 Subotica, Gajeva 2. Telefon: (024) 21 — 496. Narudžbe i uplate slati administraciji. List izlazi četiri puta godišnje. Oslobođeno od poreza na promet na osnovu mišljenja Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu Novi Sad, br. 413—523/78 od 27. X 1978. Tisak: „GLOBUS“ centar za umnožavanje i prepisivanje, 24000 Subotica, Ivana Milutinovića 118. /Blaško Gabrić, telefon: 39 — 200/